

აზერბაიჯანის სამართაშორისო ბანკი - საქართველო
ფინანსური ანგარიშგების სამართაშორისო სტანდარტები

ფინანსური ანგარიშები და
დაგოუპიდებელი აუდიტორის ანგარიში

31 დეკემბერი 2009 წელი

სარჩევი

დამოუკიდებელი აუდიტორის ანგარიში

ფინანსური ანგარიშები

საბალანსო ანგარიში -----	1
შემოსავალ-ხარჯების ანგარიში -----	2
საკუთარი კაპიტალის ცვლილების ანგარიში -----	3
ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიში -----	4

ფინანსური ანგარიშების შენიშვნები

1. შესავალი -----	5
2. ბანკის საოპერაციო გარემო -----	5
3. ანგარიშგების მნიშვნელოვანი პრინციპების რეზიუმე -----	6
4. ანგარიშგების კრიტიკული შეფასებები და განსჯები ანგარიშგების პოლიტიკის გამოყენებაში -----	11
5. ახალი ან შესწორებული სტანდარტების და ინტერპრეტაციების მიღება -----	12
6. ახალი ანგარიშგების განცხადებები -----	14
7. ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები ----	17
8. სესხები და ავანსები გაცემული კლიენტებზე -----	18
9. გასაყიდი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები -----	22
10. შენობები, მოწყობილობები და არამატერიალური აქტივები ----	23
11. სხვა ფინანსური აქტივები -----	24
12. სხვა აქტივები -----	24
13. ვალდებულებები სხვა ბანკების მომართ -----	25
14. კლიენტების ანგარიშები -----	26
15. სხვა ფინანსური ვალდებულებები -----	26
16. სხვა ვალდებულებები -----	27
17. სუბორდინირებული ვალი -----	27
18. სააქციო კაპიტალი -----	27
19. საპროცენტო შემოსავალი და ხარჯი -----	28
20. გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი და ხარჯი -----	28
21. ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები -----	29
22. საშემოსავლო გადასახადები -----	29

23. ფინანსური რისკის მართვა -----	30
24. კაპიტალის მართვა -----	37
25. გაუთვალისწინებელი ხარჯები და ვალდებულებები -----	38
26. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება -----	40
27. ფინანსური ინსტრუმენტების კლასების და შეფასების კატეგორიების შეთანხმება -----	41
28. დაკავსირებულ პირთა ოპერაციები -----	41

დამოუკიდებელი აუდიტორის ანგარიში

**აზერბაიჯანის საერთაშორისო ბანკი-საქართველოს დირექტორთა
საბჭოს და აქციონერებს**

- ჩვენ ჩავატარეთ აუდიტი აზერბაიჯანის საერთაშორისო ბანკი-საქართველოს (შემდგომში მოხსენიებული როგორც “ბანკი”) თანხლები ფინანსური ანგარიშების, რომელიც შეადგენს საბალანსო ანგარიშს 2008 წლის 31 დეკემბრისათვის, მოგება-ზარალის ანგარიშს, საკუთარი კაპიტალის ცვლილების ანგარიშს და ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშს იმავე დღეს დამთავრებული წლისათვის, მნიშვნელოვანი ანგარიშგების პოლიტიკის მოვლენებს და სხვა განმარტებით შენიშვნებს.

ადმინისტრაციის პასუხისმგებლობა ფინანსურ ანგარიშებზე

- ადმინისტრაცია პასუხისმგებელია ამ ფინანსური ანგარიშების მომზადებაზე და სათანადო წარდგენაზე ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების თანახმად. ეს პასუხისმგებლობა შეიცავს: ფინანსური ანგარიშგების მომზადების და სათანადო წარდგენის რეგულაციურ დაგეგმვას, განხორციელებას და შიდა კონტროლის შენარჩუნებას, რომ ანგარიშები თავისუფალი იყოს არსებითი დამახინჯებისგან, ტყუილის ან შეცდომის გამო; სათანადო ანგარიშგების პოლიტიკის შერჩევას და გამოყენებას, და ისეთი წინასწარი აღრიცხვის წარმოება, რომელიც გონივრულია ამ გარემოებებში.

აუდიტორის პასუხისმგებლობა

- ჩვენი პასუხისმგებლობაა – ჩვენ აუდიტზე დაყრდნობით ამ ფინანსურ ანგარიშებზე გამოვხატოთ მოსაზრება. ჩვენ აუდიტს ვატარებდით აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების თანახმად. ეს სტანდარტები მოითხოვენ ჩვენ შესაბამისობას ეთიკურ მოთხოვნებებთან, აუდიტის დაგეგმვას და ჩატარებას იმის გონივრული გარანტიის მისაღებად, რომ ფინანსური ანგარიშები თავისუფალია არსებითი დამახინჯებისგან.
- აუდიტი შეიცავს პროცედურების განხორციელებას აუდიტის მტკიცებულების მისაღებად თანხებზე და გამხელებზე ფინანსურ ანგარიშებში. შერჩეული პროცედურები დამოკიდებულია აუდიტორის განსჯაზე, მათ შორის ფინანსური ანგარიშებში

ტყუილით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი დამახინჯების რისკის შეფასებაზე. ამ რისკის შეფასებისას აუდიტორი განიხილავს შინაგან კონტროლს, ეკონომიკური სუბიექტის ფინანსური ანგარიშების მომზადების და სათანადო პრეზენტაციის რელევანტურს იმისათვის, რომ დაიგემოს აუდიტის პროცედურები, რომლებიც სათანადოა ამ გარემოებებში, მაგრამ არა იმის მიზნით, რომ გამოითქვას მოსაზრება ეკონომიკური ერთეულის შიდა კონტროლის ეფექტურობაზე. აუდიტი ასევე შეიცავს გამოყენებული ანგარიშების პოლიტიკის მართლზომიერების და წინასწარი აღრიცხვის გონივრულობის შეფასებას, გაკეთებულს ადმინისტრაციის მიერ, და ასევე ფინანსური ანგარიშების წარდგენის შეფასებას მთლიანობაში.

5. ჩვენი აზრით, ჩვენს მიერ აუდიტის ჩატარებისას მიღებული მონაცემები საკმარისია და სათანადოა, რათა მოგვცეს ჩვენი აუდიტორული დასკვნის საფუძველს.

დასკვნა

6. ჩვენი აზრით, თანხლები ფინანსური ანგარიშგება ყველა მნიშვნელოვან ასპექტში ობიექტურად წარმოადგენს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობას 2008 წლის 31 დეკემბრისთვის, მის ფინანსურ შედეგს და მისი ფულადი სახსრების მოძრაობას დასრულებული წლის ბოლოსათვის და შეესაბამება საერთაშორისო სტანდარტებით მომზადებულ ფინანსურ ანგარიშგებას.

11 მაისი, 2010 წლი
თბილისი, საქართველო

საბალანსო ანგარიში

<i>ქართულ ლარებში</i>	შენიშნა	31 დეკემბერი 2009	31 დეკემბერი 2008
აქტივები			
ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტი	7	50,663,520	4,663,288
სავალდებულო ფულადი სახსრების ნაშთი სებ-ში		516,736	718,019
სესხები და ავანსები გაცემული კლიენტებზე	8	17,532,741	24,762,328
ინვესტიციები საწესდებო კაპიტალში	9	54,000	54,000
შენობა-ნაგებობა, აღჭურვილობა და არამატერიალური აქტივები	10	7,659,570	7,703,207
სხვა ფინანსური აქტივები	11	24,394	36,159
სხვა აქტივები	12	16,874	211,854
სულ აქტივები		76,467,835	38,148,855
ვალდებულებები			
ვალდებულებები სხვა ბანკების მომართ	13	6,611,719	10,010,161
კლიენტების ანგარიშები	14	51,977,623	9,503,199
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	15	133,608	188,641
სხვა ვალდებულებები	16	327	45,464
სუბორდინირებული ვალი	17	8,429,000	8,335,000
სულ ვალდებულებები		67,152,277	28,082,465
საკუთარი კაპიტალი			
სააქციო კაპიტალი	18	12,000,000	12,000,000
აკუმულირებული დეფიციტი		(2,684,442)	(1,933,610)
სულ საკუთარი კაპიტალი		9,315,558	10,066,390
სულ ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი		76,467,835	38,148,855

დამტკიცებულია გამოსაქვეყნებლად და ხელმოწერილია დირექტორთა საბჭოს სახელით **2010 წლის 11 მაისი**.

სამირ ველიევი
გენერალური დირექტორი

ნელი წიკლაური
მთავარი ბუღალტერი

შენიშვნები გვერდებზე 5-41 შეადგენენ აღნიშნული ფინანსური ანგარიშების განუყოფელ ნაწილს.

მოგება-ზარალის ანგარიში

<i>ქართულ ლარებში</i>	შენიშვნა	2009	2008
საპროცენტო შემოსავალი	19	2,528,306	3,404,018
საპროცენტო ხარჯი	19	(1,261,779)	(730,521)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		1,266,527	2,673,497
სესხის გაუფასურების რეზერვი	8	(1,536,228)	(2,982,672)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი სესხების		(269,701)	(309,175)
გაუფასურების რეზერვების შემდეგ			
გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი	20	1,088,626	641,068
გასამრჯელო და საკომისიო ხარჯი	20	(177,827)	(199,463)
მოგება-ზარალი უცხოური ვალუტით		857,710	1,223,039
ვაჭრობიდან			
მოგება-ზარალი უცხოური ვალუტის		(6,631)	(890,216)
გადაფასებიდან			
შენობა-ნაგებობების, დანადგარების და	10	(231,064)	(391,726)
აღჭურვილობის გაუფასურება			
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო	21	(2,011,945)	(1,547,607)
ხარჯები			
ზარალი გადასახადის გადახდამდე		(750,832)	(1,474,080)
საშემოსავლო გადასახადის ხარჯი	22	-	(30,159)
მთლიანი წლის ზარალი		(750,832)	(1,504,239)

საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიში

ქართულ ლარებში	სააქციო კაპიტალი	აკუმულირებული დეფიციტი	სულ საკუთარი კაპიტალი
ბალანსი 2008 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით მთლიანი წლის ზარალი	12,000,000 -	(429,371) (1,504,239)	11,570,629 (1,504,239)
ბალანსი 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მთლიანი წლის ზარალი	12,000,000 -	(1,933,610) (750,832)	10,066,390 (750,832)
ბალანსი 2009 წლის 31 დეკემბერს	12,000,000	(2,684,442)	9,315,558

შენიშვნები გვერდებზე 5-58 შეადგენენ ამ ფინანსური ანგარიშების განუყოფელ ნაწილს.

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანბარიში

<i>ქართულ ლარებში</i>	შენიშვნა	2009	2008
ნაღდი ფული, რომელიც გამოიყენება საოპერაციო საქმიანობაში			
მიღებული პროცენტი		2,673,039	2,541,151
გადახდილი პროცენტი		(1,229,406)	(727,662)
მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო	20	1,088,626	618,116
გადახდილი გასამრჯელო და საკომისიო	20	(177,827)	(199,463)
უცხოური ვალუტით ვაჭრობიდან მიღებული შემოსავალი		857,710	1,223,039
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები		(1,804,946)	(1,446,220)
გადახდილი ჯარიმები		-	(55,536)
გადახდილი საშემოსავლო გადასახადი		-	(22,392)
ფულადი სახსრები, გამოყენებული საოპერაციო საქმიანობაში, საოპერაციო აქტივების და ვალდებულებების ცვლილებამდე		1,407,196	1,931,033
საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილებები			
საავადმუშელო ფულადი სახსრების წმინდა შემცირება სებ-ში		201,283	102,372
კლიენტებზე გაცემული სესხების და ავანსების წმინდა შემცირება/ზრდა		5,693,359	(18,252,657)
სხვა ფინანსური აქტივების წმინდა შემცირება/ზრდა		36,159	269,915
სხვა აქტივების წმინდა ზრდა			
სხვა ბანკებისადმი ვალდებულებების წმინდა შემცირება/ზრდა		(10,677)	(5,300)
კლიენტების ანგარიშების წმინდა შემცირება/ზრდა		(3,398,442)	10,007,293
სხვა ფინანსური ვალდებულებების წმინდა შემცირება/ზრდა		42,474,424	(34,708,235)
სხვა ფინანსური ვალდებულებების წმინდა შემცირება/ზრდა		(55,033)	65,156
სხვა ვალდებულებების წმინდა შემცირება/ზრდა		(45,137)	6,316
წმინდა ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობიდან		46,303,132	(42,515,140)
ფულადი სახსრების მოძრაობა საინვესტიციო საქმიანობიდან			
ქონებისა და აღჭურვილობის შექენა	10	(143,878)	(908,508)
სარეალიზაციო საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების შექენა	9	-	(54,000)
არამატერიალური აქტივების შექენა	10	(44,890)	(49,550)
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(188,768)	(1,012,056)
ფულადი სახსრების მოძრაობა ფინანსური საქმიანობიდან			
სუბორდინირებული ვალის წარმოშობა	15	-	1,418,000
ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები		-	1,418,000
სავალუტო კურსის ცვლილების ეფექტი ფულად სახსრებზე და ფულადი სახსრების ეკვივალენტებზე		(114,132)	(102,869)
ფულადი სახსრების და ფულადი სახსრების ეკვივალენტების სუფთა შემცირება/ზრდა		46,000,232	(40,281,032)
ფულადი სახსრების და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები წლის დასაწყისში	7	4,663,288	44,944,320
ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები წლის დასასრულს	7	50,663,520	4,663,288

შენიშვნები გვერდებზე 5-41 შეადგენენ ამ ფინანსური ანგარიშების განუყოფელ ნაწილს.

1. შესავალი

აღნიშნული ფინანსური ანგარიშები იქნა მომზადებული ფინანსური ანგარიშების საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით აზერბაიჯანის საერთაშორისო ბანკის-საქართველოს (“ბანკი”) 2009 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლისათვის.

ბანკი დარეგისტრირებულია და განლაგებულია საქართველოში. ბანკი არის სააქციო საზოგადოება, განსაზღვრული აქციებით და დაარსებულია საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად.

ბანკის უშუალო დამფუძნებელია აზერბაიჯანის საერთა-შორისო ბანკი (რეგისტრირებულია აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში), რომელიც 2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფლობს ბანკის ჩვეულებრივი აქციების 75%. ბანკი იმყოფება აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მთავრობის პირადპირი კონტროლის ქვეშ.

ძირითადი საქმიანობა. ბანკის ძირითადი საქმიანობაა კომერციული და საცალი საბანკო ოპერაციები საქართველოში. ბანკი მოქმედებს სრული საბანკო ლიცენზიით, რომელიც გაცემულია საქართველოს ეროვნული ბანკის (“სსპ”) მიერ 2007 წლის თებერვლიდან.

2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკს არ გააჩნია ფილიალები (2008 წლის 31 დეკემბერი- არ აქვს ფილიალები).

რეგისტრირებული მისამართი და საქმიანობის ადგილი. ბანკის რეგისტრირებული მისამართია: საქართველო, თბილისი, 0105, ლეონიძის ქუჩა, 1.

საპრეზენტაციო ვალუტა. აღნიშნული ფინანსური ანგარიშები წარმოდგენილია ქართულ ლარებში (“GEL”). ქართული ლარი (“GEL”) საქართველოს ოფიციალური ვალუტაა.

დირექტორთა საბჭოს, რომელმაც მოიწონა ეს ფინანსური ანგარიში, აქვს უფლება შეიტანოს ცვლილებები ფინანსურ ანგარიშებში გამოქვეყნების შემდეგ.

2. ბანკის საოპერაციო გარემო

2009 წელი მედატ დაძაბული იყო საქართველოსთვის, იმდენად, რამდენადაც ქვეყანაზე მნიშვნელოვნად დიდი ზეგავლენა იქონია 2008 წლის აგვისტოს საომარმა კინფლიქტმა და გლობალურმა ფინანსურმა კრიზისმა. წლის პირველ ნახევარში აღინიშნებოდა მერყევი პილიტიკური სიტუაცია, დაბალი ინვესტიციები, როგორც საგარეო, ასევე საშინაო და ძალიან შეძლადული საბანკო სესხები ქვეყანაში შენელებულ ეკონომიკურ აქტიურობა. მთავრობამ შეძლო შეენერჩუნებინა ეკონომიკა დონორი ფონდების გამოყენების

საშუალებით, უპირველესად ინფრასტრუქტურულ პროექტებსა და სოციალურ პროგრამებში.

წლის მეორე ნახევარში პილიტიკური სიტუაციაში ჩანდა სტაბილიზაციის ნიშნები და ეკონომიკაში ჩანდა აღდგენის ტენდენცია, მაგრამ შიდა გარემო რჩება სუსტი ექსპორტის ბაზრის ზრდის ბაჩევენებლებით და საექვო კერძო კაპიტალის შემოდინების აღდგენის მხრივ. გარდა ამისა, შიდა საკრედიტო პირობები ჯერაც საკმაოდ შეზღუდული იყო და მიუხედავად იმისა, რომ საპროცენტო განაკვეთი იკლებდა.

2009 წელს იყო ეკონომიკის ვარდნა მშპ-ს 4 %-იან შემცირებასთან ერთად. ეს ვარდნა უფრო დიდი იქნებოდა საერთაშორისო დონორების მიერ 4.5 მილიარდ აშშ დოლარიანი შემონატანის გარეშე. ყოველწლიური ინფლაციის კოეფიციენტი შენარჩუნდა განსაკუთრებით დაბალი 3%, 5.5%-თან შედარებით 2008 წელს და 11%-თან შედარებით 2007 წელს. გარდა ამისა 2009 წლის სექტემბერში ფიტჩის რეიტინგი ამტკიცებს საქართველოს გრძელვადიან უცხოური და ადგილობრივი ვალუტის დეფიციტის წარმოშობის რეიტინგს B+-ში და ვალუტის ზედა ზღვარი მიღწეულ იქნა B+-დან BB-ში, მტკიცე გარეგნობით, რეიტინგი რომელიც წინ უძღოდა 2008 წლის სამხედრო კონფლიქტს

საქართველოს მომავალი ეკონომიური მიმართულება მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია ეფერტურ ეკონომიკაზე, მთავრობის მიერ მიღებულ ფინანსურ და ფულად ზომებზე, გადასახადებთან, კანონთან, რეგულირებასთან და პოლიტიკურ განვითარებასთან ერთად. საშინაო და რეგიონალური პოლიტიკური სტაბილურობა აუცილებელია ეკონომიკის წარმატებული განვითარებისათვის და მნიშვნელოვანია ადგილობრივი საინვესტიციო გარემოს მუდმივი გაუმჯობესება და საქართველოს დაბუნება ინვესტორებისათვის რუკაზე.

ბანკის მსესხებლებზე საზიანოდ იმოქმედა ფინანსურმა და ეკონომიკურმა გარემომ, რამაც საბოლოოდ იმოქმედა ვალდებულებების გადახდაზე. გაუარესებული ეკონომიკური პირობები მსესხებლებისათვის აისახა გაუფასურების მოსალოდნელ მომავალი ვულადი სახსრების მოძრაობის გადასინჯვაში.

მრავალი სახის უზრუნველოფის ბაზარზე საქართველოში, განსაკუთრებით უძრავი ქონების ბაზარზე, სათანადო ზემოქმედება მოახდინა მერყევა გლობალურმა ფინანსურმა ბაზრებმა, რისი შედეგიცაა მსგავსი ტიპის აქტივების დაბალი ლიკვიდობა. შედეგად უზრუნველოფის რეალური სარეალუზაციო ღირებულება განსხვავდება ღირებულებისაგან შეფასებული დაზაშვები გაუფასურებით. გაუფასურებული სესხებზე რეზერვის მოცულობა დაფუძნებულია ბანკის მენეჯმენტის შეფასებაზე, რომელიც განიხილება ანგარიშგების შემდგომ ფულადი სახსრების მოძრაობის შედეგად, რაც გაეღენას ახდენს გასაყიდი უზრუნველოფის ღირებულებაზე. შასარგებლოა, რომ ინფორმაცია ხელმისაწვდომია და ბანკის მენეჯმენტი სათანადოდ ასახავდა გადამოწმებულ შეფასებას მოსალოდნელ მომავალ გაუფასურების ფულადი ნაკადაბის მოძრაობას.

ბანკის მენეჯმენტისთვის შეუძლებელია საიმედოდ განსაზღვროს ბანკის მომავალი ფინანსური მდგომარეობის შედეგი ნებისმიერი სამომავლო პოტენციური ფინანსური ბაზრების ლიკვიდურობის გაუარესებისა და სავალოტო და მოქმედ ბაზრებზე გაზრდილ მეყოობისა. ბანკის მენეჯმენტს სწამს, რომ ღებულობს ყველა აუცილებელ ზომას დანაკარგის მიღების თავიდან აცილებისათვის და არსებულ ვითარებაში ბანკის საქმიანობის გაზრდასათვის.

3. ანგარიშწარმოების მნიშვნელოვანი პრინციპების რეზიუმე

მომზადების ბაზისი. ეს ფინანსური ანგარიშები მომზადებულ იქნა საერთაშორისო ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტების (IFRS) მიხედვით, საწყისი ღირებულების მეთოდით. ქვემოთ ჩამოყალიბებულია ანგარიშწარმოების ძირითადი პრინციპები, რომლებიც გამოყენებული იყო ამ ფინანსური ანგარიშების მომზადებისას.

შეფასების ძირითადი პირობები. ფინანსური ინსტრუმენტები მათი კლასიფიკაციის მიხედვით შეიტანება სამართლიან ღირებულებაში ან ამორტიზირებულ ღირებულებაში, როგორც აღწერილია ქვემოთ.

სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელზეც აქტივი შეიძლება გაიცვალოს, ან, რომელითაც შეიძლება ვალდებულება დაიფაროს, კარგად გათვითცნობიერებულ, მსურველ დამოუკიდებელ მხარეთა შორის კომერციულ ოპერაციაში. სამართლიანი ღირებულება არის ფინანსური აქტივების მიმდინარე შეთავაზებული ფასი და ფინანსური ვალდებულებების მიმდინარე მოთხოვნილი ფასი, კოტირებული მოქმედ ბაზარზე. კომპენსირებული საბაზრო რისკის მქონე აქტივების და ვალდებულებებისათვის ბანკს შეუძლია გამოიყენოს ბაზრის საშუალო ფასები, როგორც სამართლიანი ღირებულებების დაწესების ბაზისი კომპენსირებული რისკის პოზიციებისათვის და ასევე მყიდველის ან გამყიდველის ფასი სუფთა ღია პოზიციისთვის, როგორც შესაფერისია. ფინანსური ინსტრუმენტი განიხილება როგორც კოტირებული მოქმედ ბაზარზე, თუ კოტირებული ფასები ადვილად და რეგულარულად ხელმისაწვდომია ბირჟიდან ან სხვა დაწესებულებებიდან და ეს ფასები წარმოადგენენ ნამდვილ და რეგულარულად მომხდარ საბაზრო გარიგებებს დამოუკიდებელ მხარეთა შორის.

შეფასების მეთოდის, ისეთი როგორც დისკონტური ფულადი სახსრების ნაკადების მოდელი ან მოდელები, დამყარებული ბოლო გარიგებაზე დამოუკიდებელ მხარეთა შორის, ან ინვესტირების ობიექტის ფინანსური მონაცემების განხილვაზე, გამოიყენება გარკვეული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების მიმართ, რომლებისთვისაც გარეშე ბაზრის ფასწარმოქმნის ინფორმაცია არ არის ხელმისაწვდომი. შეფასების მეთოდის შეიძლება დასჭირდეს დაშვებები, რომლებსაც არ ანმტიცებს თვალმისაწვდომი ბაზრის ინფორმაცია. აღნიშნულ ფინანსურ ანგარიშებში ინფორმაციის გამხელა ხდება, თუ ასეთი დაშვებების ცვლილებას გონივრულ შესაძლო ალტერნატივად შეუძლია გამოიწვიოს მნიშვნელოვნად განსხვავებული მოგება, შემოსავალი, მთლიანი აქტივები ან მთლიანი ვალდებულებები.

ამორტიზირებული ღირებულება არის თანხა, რომლითაც ფინანსური ინსტრუმენტი იქნა აღიარებული პირველად აღიარებულებას

მინუს ნებისმიერი გადახდები ძირითადი ვალის დასაფარავად, პლიუს დაგროვილი პროცენტი, და ფინანსური აქტივებისათვის - მინუს ნებისმიერი გაწეული გაუფასურების ზარალის ჩამოწერა. დაგროვილი პროცენტი შეიცავს საოპერაციო დანახარჯების ამორტიზაციას, გადავადებულს პირველი აღიარებისას და ვადა-დამდგარი თანხის ნებისმიერი პრემიას ან დისკონტს, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. დაგროვილი საპროცენტო შემოსავალი ან დაგროვილი საპროცენტო ხარჯი, დაგროვილი კუპონის და ამორტიზირებული დისკონტის ან პრემიის ჩათვლით (მათ შორის წარმოქმნისას გადავადებულ გასამრჯელოებს, თუ ასეთი არსებობს), არ არიან წარმოდგენილი ცალ-ცალკე და შეიტანება შესაბამისი საბალანსო ანგარიშის საბალანსო ღირებულების სტატიებში.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდი არის პროცენტის სახით მიღებული შემოსავლის ან საპროცენტო დანახარჯის შესაბამის პერიოდზე განაწილების მეთოდი, საბალანსო ღირებულებაზე მუდმივი პერიოდული საპროცენტო განაკვეთის მისაღწევად (ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი). ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად აღრიცხავს ნაღდი ფულის შეფასებულ მომავალ გადახდას ან მიღებას (მომავალი საკრედიტო ზარალის გარდა) ფინანსური ინსტრუმენტის სავარაუდო ვადის განმავლობაში, ან უფრო მოკლე პერიოდში, თუ სათანადოა, ფინანსური ინსტრუმენტის სუფთა საბალანსო ღირებულებას. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი აღრიცხავს ფულადი სახსრების მოძრაობას ცვლადი საპროცენტო ინსტრუმენტების საპროცენტო ფასის შემდეგი ხელახალი დადგენის თარიღზე, გარდა პრემიისა ან დისკონტის, რაც ასახავს კრედიტს თავისუფლად მერყევი განაკვეთით, დაკონკრეტებულს ინსტრუმენტში, ან სხვა ცვლადების, რომლებიც არ არიან მორგებული საბაზრო განაკვეთებზე. ასეთი პრემიები ან დისკონტები ამორტიზირდება ინსტრუმენტის მთლიანი მოსალოდნელი ვადის განმავლობაში. მიმდინარე ღირებულების გამოთვლა შეიცავს ყველა გასამრჯელოს გადახდილს ან მიღებულს კონტრაქტის მხარეთა შორის, რაც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს (იხ. შემოსავლის და ხარჯის აღიარების პოლიტიკა).

ფინანსური ინსტრუმენტების საწყისი აღიარება. სავაჭრო ფასიანი ქაღალდები, დერივატივები და სხვა ფინანსური ინსტრუმენტები სამართლიანი ღირებულებით მოგების ან ზარალის მეშვეობით დასაწყისში ფიქსირდება სამართლიანი ღირებულებით. ყველა დანარჩენი ფინანსური ინსტრუმენტი დასაწყისში ფიქსირდება სამართლიანი ღირებულებით პლიუს საოპერაციო დანახარჯები. საწყის აღიარებაზე სამართლიანი ღირებულების საუკეთესო დემონსტრაციაა გარიგების ფასი. მოგება ან ზარალი საწყის აღიარებისას ფიქსირდება მხოლოდ მაშინ, თუკი არსებობს სამართლიან ღირებულებასა და გარიგების ფასს შორის სხვაობა, რაც შეიძლება იყოს დადასტურებული სხვა ყურადსაღები მიმდინარე საბაზრო გარიგებით იმავე ინსტრუმენტში ან შეფასების მეთოდით, რომელშიც შეიყვანება მხოლოდ ხელმისაწვდომი ბაზრების მონაცემები.

ფინანსური აქტივების ყველა შესყიდვა ან გაყიდვა, რომელიც მოითხოვს მიწოდებას წესებით ან ბაზრის ტრადიციით დადგენილ დროის ინტერვალში (ყიდვა-გაყიდვის “რეგულარული მეთოდი”) ფიქსირდება გარიგების თარიღით, რაც წარმოადგენს თარიღს,

რომელშიც ბანკი იღებს ვალდებულებას მიაწოდოს ფინანსური აქტივი. ყველა დანარჩენი ყიდვა-გაყიდვის აღიარება ხდება ანგარიშსწორების თარიღით, ვალდებულების დღეს და ანგარიშსწორების დღეს შორის ღირებულების ცვლილებით არა აღიარებული აქტივებისათვის, გადატანილს ღირებულებაში ან ამორტიზირებულ ღირებულებაში, მოგებაში ან ზარალში აღიარებული სავაჭრო ფასიანი ქაღალდების, დერივატივების და სხვა ფინანსური აქტივების სამართლიან ღირებულებაში მოგების ან ზარალის მეშვეობით, და აღიარებული საკუთარ კაპიტალში გასაყიდად ხელმისაწვდომად კლასიფიცირებულ აქტივებისათვის.

ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები.

ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები ისეთი საკითხებია, რომლებიც ადვილად კონვერტირდებიან ნაღდი ფულის ცნობილ თანხებში და რომლებსაც აქვთ ღირებულების ცვლილების უმნიშვნელო რისკი. ყველა მოკლევადიანი ბანკთაშორისი დაბანდებები, გარდა ოვერნაით დაბანდებისა, ჩართულია სხვა ბანკებიდან მისაღებ თანხებში. თანხები, რომლებიც დაკავშირებულია ლიმიტირებული ხასიათის ფონდებთან, გამოირიცხება ფულადი სახსრებიდან და ფულადი სახსრების ეკვივალენტებიდან. ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები შეიტანება ამორტიზირებულ ღირებულებაში.

სებ-ის მიერ დადგენილი სავალდებულო ფულადი სახსრების ნაშთი უცხოურ ვალუტაში. სებ-ის მიერ დადგენილი აუცილებელი ფულადი სახსრების ნაშთი ლარებში და უცხოურ ვალუტაში გადაიტანება ამორტიზირებულ ღირებულებაში და წარმოადგენს უპროცენტო აუცილებელ სარეზერვო დეპოზიტს, რომელიც არ არის ხელმისაწვდომი ბანკის ყოველდღიური ოპერაციების დაფინანსებისთვის, და ამიტომ ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშის მიზნებისათვის არ განიხილება როგორც ფულადი სახსრების და ფულადი სახსრების ეკვივალენტების ნაწილი.

კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები. სესხები და ავანსები გაცემული კლიენტებზე ფიქსირდება, როდესაც ბანკი ასესხებს ფულს, რათა იყიდოს ან გასცეს არაკოტირებული არა-წარმოებული მისაღები თანხა კლიენტისგან, რომელიც ექვემდებარება გადახდას ფიქსირებულ ან განსაზღვრულ თარიღზე და დებიტორული დავალიანებით ვაჭრობის განზრახვა არა აქვს. სესხები და ავანსები გაცემული კლიენტებზე გადაიტანება ამორტიზირებულ ღირებულებაში.

როდესაც ხდება გაუფასურებული ფინანსური აქტივების გადაფასება და გადახედვის შედეგად განსაზღვრული პირობები არსებითად განსხვავდება წინა პირობებისგან, ახალი აქტივის აღიარება ხდება სამართლიანი ღირებულებით.

ფინანსური აქტივების გაუფასურება, გადატანილი ამორტიზირებულ ღირებულებაში. გაუფასურების ზარალის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში, რომელსაც ის განიცდის ფინანსური აქტივის საწყისი აღიარების შემდეგ მომხდარი ერთი ან მეტი მოვლენის ზემოქმედების შედეგად (“ზარალის მოვლენები”), და რომელიც მოქმედებს ფინანსური აქტივის ან ფინანსური აქტივების ჯგუფის

შეფასებული მომავალი ფულადი სახსრები მოძრაობის რაოდენობაზე ან დროზე, რომლებიც საიმედოდ შეიძლება შეფასდეს. თუ ბანკი გადაწყვეტს, რომ არ არსებობს არავითარი ობიექტური დასტური იმისა, რომ ინდივიდუალურად შეფასებულმა ფინანსურმა აქტივმა განიცადა მნიშვნელოვანი ან უმნიშვნელო გაუფასურება, ის ჩართავს აქტივს ფინანსური აქტივების ჯგუფში ისეთივე საკრედიტო რისკის მახასიათებლებით და კოლექტიურად შეაფასებს მათ გაუფასურებას. პირველადი ფაქტორები, რომლებსაც ბანკი განიხილავს ფინანსური აქტივების გაუფასურების დასადგენად - ეს მათი ვადაგადაცილებული სტატუსია და მათთან დაკავშირებული უზრუნველყოფის რეალიზებადობა, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. აგრეთვე გამოიყენება შემდეგი ძირითადი კრიტერიუმები იმის დასადგენად, რომ არსებობს ობიექტური დადასტურება იმისა, რომ გაუფასურების ზარალი მოხდა:

- შესატანი ვადაგადაცილებულია და დაგვიანებული გადახდა არ შეიძლება მიეწეროს ანგარიშსწორების სისტემებით გამოწვეულ დაგვიანებას;
- მსესხებელი განიცდის მნიშვნელოვან ფინანსურ სიმძვინვარებას, რაც დასტურდება ბანკის მიერ მსესხებლისაგან მიღებული ფინანსური ინფორმაციით;
- მსესხებელი ითვლება გაკოტრებულად ან ხდება მისი ფინანსური რეორგანიზაცია;
- მსესხებლის გადახდის სტატუსში უარყოფითი ცვლილებაა, რაც განპირობებულია ეროვნულ ან ადგილობრივ ეკონომიკურ პირობებში ცვლილებების შედეგად, რომლებიც მოქმედებენ მსესხებელზე;
- უზრუნველყოფის ღირებულება მნიშვნელოვნად ეცემა გაუარესებული საბაზრო პირობების შედეგად.

გაუფასურების კოლექტიური შეფასების მიზნებისათვის, ფინანსური აქტივები ჯგუფდებიან ერთნაირი საკრედიტო რისკის მახასიათებლების საფუძველზე. ეს მახასიათებლები ასეთი აქტივების ჯგუფების მომავალი ფულადი სახსრების მოძრაობის შეფასების რელევანტურია, რადგან მიუთითებს მოვალეების უნარზე გადაიხადონ ყველა გადახდას დაქვემდებარებული თანხები, შეფასებული აქტივების კონტრაქტის პირობების თანახმად.

გაუფასურებაზე კოლექტიურად შეფასებული ფინანსური აქტივების ჯგუფში მომავალი ფულადი სახსრების ნაკადები ფასდება აქტივების კონტრაქტული ფულადი სახსრების ნაკადების საფუძველზე და ადმინისტრაციის გამოცდილებაზე იმის მიმართ, თუ რამდენად გადავადდებიან თანხები წარსული ზარალის მოვლენების და გადავადებული თანხების აღდგენის წარმატების შედეგად. წარსული გამოცდილება კორექტირდება მიმდინარე საყურადღებო მონაცემების საფუძველზე, რათა აისახოს მიმდინარე პირობების ეფექტები, რომლებიც არ მოქმედებენ წარსულ პერიოდებზე, და მოაცილოს წარსული პირობების ეფექტები, რომლებიც ამჟამად არ არსებობენ.

გაუფასურების ზარალი ყოველთვის აღიარდება დაშვების ანგარიშის მეშვეობით, რათა აქტივის საბალანსო ღირებულება ჩამოიწეროს სავარაუდო ნაღდი ფუფუნადი სახსრების ნაკადის მიმდინარე ღირებულებამდე (რაც გამორიცხავს მომავალ საკრედიტო ზარალს, რომელიც არ იყო განცდილი), აქტივის საწყისი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით დისკონტირებულს. შეფასებული მომავალი ფულადი

სახსრების ნაკადებში უზრუნველყოფილი ფინანსური აქტივის მიმდინარე ღირებულების გამოთვლა ასახავს ფულადი სახსრების ნაკადებს, რომლებიც შეიძლება იყოს დაგირავებულ ქონებაზე გამოსყიდვის უფლების დაკარგვის შედეგი მინუს უზრუნველყოფის მიღების და გაყიდვის ხარჯები, არის თუ არა შესაძლო დაგირავებულ ქონებაზე გამოსყიდვის უფლების დაკარგვა. თუ, მომდევნო პერიოდში, გაუფასურების ზარალის თანხა დაეცემა და ეს დაცემა შეიძლება იყოს ობიექტურად დაკავშირებული გაუფასურების აღიარების შემდეგ მომხდარ მოვლენასთან (მაგ., მოვალის კრედიტუნარიანობის გაუმჯობესება), ადრე აღიარებული გაუფასურების ზარალი იცვლის ნიშანს დაშვების ანგარიშის კორექტირებით მოგების ან ზარალის მეშვეობით.

შეუგროვებელი აქტივები ჩამოიწერება გაუფასურების ზარალის რეზერვიდან, აქტივის აღდგენის ყველა აუცილებელი პროცედურების დამთავრების და ზარალის თანხის განსაზღვრის შემდეგ.

კრედიტთან დაკავშირებული ვალდებულებები. ბანკი იღებს კრედიტთან დაკავშირებულ ვალდებულებებს აკრედიტივების და ფინანსური გარანტიების ჩათვლით. ფინანსური გარანტიები წარმოადგენენ უპირობო სავალდებულო გარანტიას იმ შემთხვევაში, თუ კლიენტი ვერ შეძლებს თავისი ვალდებულებების შესრულებას მესამე მხარისადმი; მათ გააჩნიათ ისეთივე საკრედიტო რისკი, როგორც სესხებს. ფინანსური გარანტიების და სესხის გაცემის ვალდებულებების საწყისი აღიარება ხდება მათი სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც ჩვეულებრივ დასტურდება მიღებული გასამრჯელოს თანხით. ეს თანხა ვალდებულების ვადის განმავლობაში პროპორციულად ამორტიზირდება, გარდა ისეთი ვალდებულებებისა, როდესაც სესხის გაცემის შემთხვევაში, მოსალოდნელია, რომ ბანკმა დადოს სპეციფიკური სესხის შეთანხმება და არ ვარაუდობს წარმოქმნილი სესხის გაყიდვას მისი გაცემიდან მოკლე პერიოდში; ასეთი სესხის ვალდებულების გასამრჯელოები გადავადდებიან და შეიტანებიან საბალანსო ღირებულებაში სესხის საწყის აღიარებისას.

ფინანსური აქტივების აღიარების გაუქმება. ბანკი აუქმებს ფინანსური აქტივების აღიარებას, როდესაც (ა) აქტივები გამოისყიდება ან აქტივებისგან ფულადი სახსრების ნაკადების უფლებებს სხვანაირად გაუვა ვადა, ან (ბ) ბანკი გადასცემს აქტივებისგან ფულადი სახსრების ნაკადების უფლებებს ან შევა კვალიფიციურ გამჭოლ შეთანხმებაში, როდესაც (1) აგრეთვე გადასცემს აქტივების ფლობასთან დაკავშირებულ ყველა რისკს და გასამრჯელოს, ან (2) არც გადასცემს არც დაიტოვებს აქტივების ფლობასთან დაკავშირებულ ყველა არსებით რისკს და გასამრჯელოს, მაგრამ არ დაიტოვებს კონტროლს. კონტროლი დაიტოვება, თუ შემხვედრ მხარეს არ აქვს პრაქტიკული უნარი მიყიდოს აქტივი მთლიანობაში არა-აფილირებულ მესამე მხარეს გაყიდვაზე დამატებითი შეზღუდვების დაწესების აუცილებლობის გარეშე.

შენობები და აღჭურვილობა. შენობებს და აღჭურვილობას მიუთითებენ ღირებულებაში მინუს აკუმულირებული ამორტიზაცია და გაუფასურების რეზერვი, სადაც ეს საჭიროა.

მიმდინარე მშენებლობა შეიტანება თვითღირებულებით, მინუს გაუფასურების რეზერვი, სადაც ეს საჭიროა. ეს თვითღირებულება

შეიცავს სპეციფიკური ან ზოგადი ფინანსური სახსრების სესხად აღებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, რომელიც აღებულია კვალიფიცირებადი აქტივების მშენებლობისთვის. დასრულების შემდეგ, აქტივები გადაიტანება შენობებში და აღჭურვილობაში მათი საბალანსო ღირებულებით. მიმდინარე მშენებლობა არ ამორტიზირდება, სანამ აქტივი ხელმისაწვდომია გამოსაყენებლად.

ხარჯები მცირე რემონტზე და შენახვაზე შეიტანება ხარჯებში მაშინ, როდესაც გაწეულია. შენობების ან აღჭურვილობის დიდი ნაწილების ან კომპონენტების შეცვლის ღირებულება კაპიტალიზირდება და შეცვლილი ნაწილი მოცილდება.

გაუფასურების შემთხვევაში შენობები და აღჭურვილობა ჩამოიწერება მათი სარგებლობის ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით მინუს გაყიდვის ხარჯები, რომელიც უმაღლესია. საბალანსო ღირებულების შემცირება მიეწერება მოგებას ან ზარალს. აქტივის წინა წლებში აღიარებული გაუფასურების ზარალი იცვლის ნიშანს, თუ მოხდა ცვლილება შეფასებებში, რომლებიც იყო გამოყენებული აქტივის სარგებლობის ღირებულების დასადგენად ან სამართლიანი ღირებულების მინუს ხარჯები გაყიდვაზე.

რეალიზაციის მოგება და ზარალი, განსაზღვრული შემოსავლის შედარებით საბალანსო ღირებულებასთან აღიარებულია მოგებაში ან ზარალში.

ამორტიზაცია. მიწა არ ამორტიზირდება. ამორტიზაცია შენობების და აღჭურვილობის სხვა მუხლებზე გამოითვლება თანაბარ-ზომიერი დარიცხვის მეთოდით, რათა მათი ღირებულება გადანაწილდეს მათ ნარჩენ ღირებულებებზე მათი შეფასებული სასარგებლო ვადის განმავლობაში, ასეთნაირად:

შენობები	5%
საოფისე და კომპიუტერული აღჭურვილობა	25%
ავეჯი, მოწყობილობები და სხვა აღჭურვილობა	25%
ავტომობილები	25%
იჯარით აღებული საკუთრების გაუმჯობესება	საბაზო იჯარის ვადის ზემოთ

აქტივის ნარჩენი ღირებულება არის შეფასებული თანხა, რომლის მიღება შეუძლია ბანკს ამ აქტივის გაყიდვით მინუს გაყიდვის შეფასებული ხარჯები, თუ ეს აქტივი ისეთი ხნოვანებისაა და ისეთ მდგომარეობაშია, რომელიც მოსალოდნელია მისი სასარგებლო გამოყენების ვადის ბოლოს. აქტივის ნარჩენი ღირებულება ნულია, თუ ბანკი ვარაუდობს აქტივის გამოყენებას მისი ექსპლუატაციის ფიზიკური ვადის ბოლომდე. აქტივის ნარჩენი ღირებულება და სასარგებლო გამოყენების ვადები გადაიხედება და საჭიროების შემთხვევაში კორექტირდება ყოველი საბალანსო ანგარიშის დღეს.

არამატერიალური აქტივები. ბანკის ყველა არამატერიალურ აქტივს აქვს სასარგებლო გამოყენების ვადა; ისინი უპირველესად შეიცავენ კაპიტალიზირებულ კომპიუტერულ პროგრამულ უზრუნველყოფას.

კომპიუტერის პროგრამული უზრუნველყოფისათვის შექმნილი ლიცენზიები კაპიტალიზირებულია იმ ხარჯების საფუძველზე, რაც გაწეულია კონკრეტული პროგრამული უზრუნველყოფის შექმნაზე და გამოყენებამდე მიყვანაზე. კომპიუტერის პროგრამული უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული ხარჯები, დაკავშირებული კომპიუტერის პროგრამულ უზრუნველყოფასთან, მაგ. მის მოვლასთან, იხარჯება მაშინ, როდესაც გაწეულია. კაპიტალიზირებული კომპიუტერის პროგრამული უზრუნველყოფა ამორტიზირდება მოსალოდნელი სასარგებლო ვადის პროპორციულად ოთხიდან ხუთ წლამდე.

საოპერაციო იჯარა. როდესაც ბანკი მეიჯარეა იჯარაში, რომელშიც იჯარის გამცემი არ გადასცემს ბანკს არსებითად ყველარისკს და წახალისებას, რაც საკუთრებისთვისაა დამახასიათებელი, მთლიანი იჯარის გადახდა მიეწერება მოგებას ან ზარალს პროპორციულად იჯარის პერიოდში.

ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ. სხვა ბანკების მიმართ ვალდებული თანხები, ფიქსირდება, როდესაც ფული ან სხვა აქტივი ავანსად მიეცემა ბანკს შემხვედრი ბანკის მიერ. არაწარმოებული ვალდებულება გადაიტანება ამორტიზირებულ ღირებულებაში. თუ ბანკი ყიდულობს თავის საკუთარ ვალს, ის ჩამოირიცხება საბალანსო ანგარიშიდან და სხვაობა ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ კომპენსაციას შორის შეიტანება მოგებაში ან ზარალში, რომელიც წარმოიქმნება ვალის დაფარვიდან.

კლიენტის ანგარიშები. კლიენტის ანგარიშები არაწარმოებული ვალდებულებებია კერძო პირების, სახელმწიფო ან კორპორაციული კლიენტების მიმართ და შეიტანება ამორტიზირებულ ღირებულებაში.

სუბორდინირებული ვალი. სუბორდინირებული ვალი შეიცავს გრძელვადიან არა-წარმოებულ ვალდებულებებს ფინანსური დაწესებულებების მიმართ და შეიტანება ამორტიზირებულ ღირებულებაში. სუბორდინირებული ვალის დაფარვა ხდება ყველა სხვა ვალდებულების შემდეგ და შეიტანება ბანკის “2 რიგის კაპიტალში”.

საშემოსავლო გადასახადები. საშემოსავლო გადასახადები გათვალისწინებულია ფინანსურ ანგარიშებში საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, რომელიც მიღებულია ან არსებითად მიღებულია საბალანსო ანგარიშის თარიღისთვის. საშემოსავლო გადასახადის დარიცხვა შეადგენს მიმდინარე გადასახადს და გადავადებულ გადასახადს და აღიარდება მოგება-ზარალის ანგარიშში, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ის პირდაპირ საკუთარ კაპიტალშია აღიარებული, რადგან ის მიეკუთვნება გარიგებებს, რომლებიც იმავე ან სხვა პერიოდში აგრეთვე აღიარებულია პირდაპირ საკუთარ კაპიტალში.

მიმდინარე გადასახადი ისეთი თანხაა, რომელიც სავარაუდოდ გადახდილია საგადასახადო ადმინისტრაციისათვის ან მიღებულია მისგან დასაბეგრი მოგების ან ზარალის მიმართ მიმდინარე და წინა პერიოდებისთვის. დასაბეგრი მოგებები ან ზარალი დამყარებულია შეფასებებზე, თუ ფინანსური ანგარიშები ოფიციალურად მიღებულია

რელევანტური საგადასახადო დეკლარაციის შევსებამდე გადასახადები, გარდა საშემოსავლოსი, ფიქსირდება ადმინისტრაციულ და სხვა საოპერაციო ხარჯებში.

გადავადებული საშემოსავლო გადასახადი გაიცემა საბალანსო ანგარიშის ვალდებულების მეთოდის გამოყენებით წინ გადატანილი გადასახადის ზარალისთვის, და დროებითი სხვაობების, რომლებიც წარმოიქმნება აქტივების და ვალდებულებების საგადასახადო ბაზებს და მათ საბალანსო ღირებულებებს შორის ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის. საწყისი აღიარებისგან განთავისუფლების თანახმად, გადავადებული გადასახადები არ ფიქსირდება დროებითი სხვაობებისთვის აქტივის ან ვალდებულების საწყის აღიარებისას გარიგებაში, გარდა კომპანიების გაერთიანებისა, თუ საწყისში დაფიქსირებული გარიგება არ ახდენს გავლენას არც საბუღალტრო, არც დასაბეგრ მოგებაზე. გადავადებული გადასახადების ბალანსები ფასდება იმ საგადასახადო განაკვეთებით, რომლებიც მიღებულია ან არსებითად მიღებულია საბალანსო ანგარიშის თარიღისთვის, რომლებიც სავარაუდოდ გამოიყენება იმ პერიოდისთვის, როდესაც დროებითი სხვაობები ნიშანს შეიცვლიან ან იქნება გამოყენებული საგადასახადო ზარალის წინ გადატანა. გადავადებული გადასახადის აქტივები დასაქვითი დროებითი სხვაობებისთვის და წინ გადატანილი საგადასახადო ზარალი ფიქსირდება მხოლოდ იმდენად, რამდენადაც შესაძლოა, რომ მომავალი დასაბეგრი მოგება იქნება ხელმისაწვდომი, რომლის მიმართ შეიძლება იყოს გამოყენებული დაქვითვები.

გაურკვეველი საგადასახადო სტატუსი. ბანკის გაურკვეველი საგადასახადო სტატუსი ხელახლა ფასდება ადმინისტრაციის მიერ ყოველი საბალანსო ანგარიშის დღეს. ვალდებულებები ფიქსირდება საშემოსავლო გადასახადის იმ პოზიციებისთვის, რომლებისთვის ადმინისტრაციის მიერ განსაზღვრულია, რომ ისინი სავარაუდოდ უფრო გამოიწვევენ დამატებითი გადასახადებით დაბეგვრას ვიდრე არა, თუ საგადასახადო ადმინისტრაცია ამ პოზიციებს შეედავება. ეს შეფასება ხდება საგადასახადო კანონების ინტერპრეტაციის საფუძველზე, რომლებიც მიღებულია ან არსებითად მიღებულია საბალანსო ანგარიშის თარიღისთვის და ნებისმიერი ცნობილი სასამართლო ან სხვა დადგენილებით ასეთ საკითხებზე. ვალდებულებები ჯარიმებზე, პროცენტზე და გადასახადებზე, გარდა საშემოსავლო გადასახადის, აღიარდება ადმინისტრაციის მიერ იმ ხარჯის საუკეთესო შეფასების საფუძველზე, რომელიც საჭიროა ვალდებულებების გადასახადად საბალანსო ანგარიშის თარიღზე.

ვალდებულებების და ხარჯების რეზერვი. ვალდებულებების და ხარჯების რეზერვი – ეს გაურკვეველი დროის ან ოდენობის არაფინანსური ვალდებულებებია. ისინი გროვდება, როდესაც ბანკს აქვს ნამდვილი სამართლებრივი ან კონსტრუქციული ვალდებულება წინა მოვლენების შედეგად. შესაძლოა, რომ რესურსების გადინება, რომელიც შეიცავს ეკონომიკურ სარგებელს, რომელიც იქნება საჭირო ვალდებულების დასაფარად, და შეიძლება გაკეთდეს ამ ვალდებულების თანხის საიმედო შეფასება.

შემოსავლის და ხარჯის აღიარება. შემოსავალი და ხარჯი პროცენტის სახით ფიქსირდება მოგება-ზარალის ანგარიშში ყველა სავალო ინსტრუმენტისთვის დარიცხვის მეთოდით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. ეს მეთოდი ახდენს გადავადებას, როგორც საპროცენტო შემოსავლის ან ხარჯის ნაწილი,

ყველა გასამრჯელოს გადახდილს ან მიღებულს კონტრაქტორ მხარეთა შორის, რომლებიც არიან ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის ნაწილი, საოპერაციო დანახარჯებს და სხვა პრემიებს ან დისკონტებს.

ეფექტური საპროცენტი განაკვეთის განუყოფელი გასამრჯელო შეიცავს ეკონომიკური სუბიექტის მიერ მიღებულ ან გადახდილ საკომისიო გასამრჯელოს, რომელიც ეხება ფინანსური აქტივის შექმნას ან შექმნას ან ფინანსური ვალდებულების გამოშვებას. მაგ., კრედიტუნარიანობის შემოწმების გასამრჯელო, გარანტიების ან უზრუნველყოფის შეფასება და დაფიქსირება, პირობებზე მოლაპარაკება და გარიგების საბუთების დამუშავება. საკომისიო გასამრჯელო მიღებული ბანკის მიერ სესხების ბაზრის საპროცენტო განაკვეთზე გაცემისათვის, ეფექტური საპროცენტი განაკვეთის განუყოფელი შემადგენელია, თუ შესაძლოა, რომ ბანკი შევა კონკრეტულ სესხის შეთანხმებაში და არ ვარაუდობს, გაყიდოს სესხი მალევე მისი წარმოქმნის შემდეგ. ბანკი მოგებისა-ზარალის მეშვეობით არ აღნიშნავს სესხის გაცემის შეთანხმებას, როგორც ფინანსურ ვალდებულებებს სამართლიანი ღირებულებით.

როდესაც სესხების და სხვა სავალო ინსტრუმენტების შეგროვება საეჭვო ხდება, ისინი ჩამოიწერება, რათა წარმოადგინონ ფულადი სახსრების მოზღვაგების სავარაუდო ღირებულება და საპროცენტო შემოსავალი ამის შემდეგ ფიქსირდება მიმდინარე ღირებულების დისკონტის ჩათვლისთვის, დამყარებული აქტივის ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთზე, რომელიც იყო გამოყენებული გაუფასურების ზარალის შესაფასებლად.

ყველა სხვა გასამრჯელო, საკომისიო და სხვა შემოსავლის და ხარჯის მუხლები ზოგადად ფიქსირდება დარიცხვის მეთოდით, კონკრეტული გარიგების დასრულებაზე მითითებით, რეალური მომსახურების გაწევის საფუძველზე შეფასებულს, როგორც მთლიანი გასაწევი მომსახურების ნაწილი.

საკომისიოები და გასამრჯელოები, რომლებიც წარმოიქმნება მოლაპარაკებიდან ან მესამე მხარისთვის გარიგებაზე მოლაპარაკებებში მონაწილეობიდან, მაგ., სესხის, აქციების ან სხვა ფასიანი ქაღალდების შექმნა ან ბიზნესის ყიდვა-გაყიდვა, რომლებიც მიიღება საბაზისო გარიგების შესრულებისას, ფიქსირდება მისი დასრულებისას. პორტფელის და მენეჯმენტის სხვა საკონსულტაციო და მომსახურების გასამრჯელოები აღიარდება მომსახურების კონტრაქტების საფუძველზე, ჩვეულებრივ, დროის პროპორციულად. აქტივის მართვის გასამრჯელოები, რომლებიც ეხება საინვესტიციო ფინანსებს, ფიქსირდება პერიოდში გაწეული მომსახურების პროპორციულად. იგივე პრინციპი გამოიყენება ქონების მართვისთვის, ფინანსური დაგეგმვისთვის და შენახვის მომსახურებისთვის, რომლებიც განუწყვეტლივ მიეწოდება დროის ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში.

უცხოური ვალუტის გადაფასება. ბანკის ფუნქციონალური ვალუტა და ბანკის საპრეზენტაციო ვალუტა არის საქართველოს ეროვნული ვალუტა, ქართული ლარი (“GEL”).

მონეტარული აქტივები და ვალდებულებები გადაფასდება ყოველი ეკონომიკური სუბიექტის ფუნქციონალურ ვალუტაში სებ-ის

ოფიციალური კურსით საბალანსო ანგარიშის შესაბამის დღეს. უცხოური ვალუტის გადაფასების მოგება და ზარალი, რომელიც წარმოიქმნება გარიგებების შესრულებიდან, და მონეტარული აქტივების და ვალდებულებების გადაფასებისან ყოველი ეკონომიკური სუბიექტის ფუნქციონალურ ვალუტაში სეზონის ოფიციალური სავალუტო კურსით წლის ბოლოს აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. გადაფასება კურსზე წლის ბოლოს არ გამოიყენება არამონეტარული მუხლების მიმართ, საკუთარი კაპიტალის ინვესტიციების ჩათვლით. სავალუტო კურსის ცვლილებების ეფექტი საკუთარი კაპიტალის ფასიანი ქაღალდების სამართლიან ღირებულებაზე ფიქსირდება, როგორც მოგების ან ზარალის სამართლიანი ღირებულების ნაწილი.

2009 წლის 31 დეკემბერს ძირითადი სავალუტო კურსი, გამოყენებული უცხოური ვალუტის ბალანსების გადასათვლელად, იყო: USD=1.6858 (2008 წ: USD 1=1,667).

ჩათვლა. ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები ჩაითვლება და სუფთა თანხა მოიყვანება საბალანსო ანგარიშში მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არის აღიარებული თანხების ჩათვლის სამართლებრივი სანქციით უზრუნველყოფილი უფლება, და არის განზრახვა ან დარეგულირდეს წმინდა ბაზისზე ან მოხდეს აქტივის რეალიზაცია და ერთიანად დაიფაროს ვალდებულება.

ხარჯები პერსონალზე. ხელფასები, ანაზღაურება, საქართველოს სახელმწიფო საპენსიო და სოციალური უზრუნველყოფის ფონდებში განხორციელებული შენატანები, ანაზღაურებადი წლიური შვებულება და ავადმყოფობის ბიულეტენი, ბონუსები, და არა-მონეტარული ბენეფიტები გროვდება იმ წელიწადში, რომელშიც შესაბამისი სერვისები აღმოჩენილია ბანკის თანამშრომლების მიერ.

4. კრიტიკული საანგარიშგებო შეფასებები და განსჯები ანგარიშგების პოლიტიკის გამოყენებაში

ბანკის მენეჯმენტი აკეთებს შეფასებებს და დაშვებებს, რომლებიც ზეგავლენას ახდენენ ბანკის რეპორტირებულ აქტივებზე და ვალდებულებებზე მომდევნო ფინანსურ პერიოდში. შეფასებები და განსჯები უწყვეტლივ ფასდება და ემყარება მენეჯმენტის გამოცდილებას და სხვა ფაქტორებს, მათ შორის მომავალი მოვლენების მოლოდინს, რომლებიც გონივრულია აღნიშნულ გარემოებებში. მენეჯმენტი აგრეთვე აკეთებს გარკვეულ დასკვნებს, გარდა იმისა, რაც ეხება შეფასებას, ანგარიშგების პოლიტიკის გამოყენების პროცესში. დასკვნები, რომლებიც დიდ და მნიშვნელოვან ეფექტს ახდენენ ფინანსურ ანგარიშებში და შეფასებებში აღიარებულ თანხებზე, რომლებსაც შეუძლიათ გამოიწვიონ აქტივების და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულების მნიშვნელოვანი კორექტირება მომდევნო ფინანსურ წელიწადში, შემდეგია:

სესხების და ავანსების გაუფასურების ზარალი. ბანკის მენეჯმენტი რეგულარულად განიხილავს ბანკის სესხების პორტფელს გაუფასურების განსაზღვრისათვის. იმის განსაზღვრისას, უნდა იყოს თუ არა გაუფასურების ზარალი დაფიქსირებული მოგება-ზარალის

ანგარიში. მენეჯმენტი განიხილავს, არის თუ არა რაიმე საყურადღებო მონაცემი, რომელიც მიუთითებს შეფასებული მომავალი ფულადი სახსრების ნაკადების გასაზომ შემცირებას სესხების პორტფელიდან იქამდე, სანამ ეს შემცირება შეიძლება იყოს იდენტიფიცირებული ინდივიდუალურ სესხთან აღნიშნულ პორტფელში. ეს მტკიცება შეიძლება შეიცავდეს საყურადღებო მონაცემებს, რომლებიც მიუთითებენ უარყოფით ცვლილებაზე ჯგუფში მსესხებლების გადახდის სტატუსში, ან ეროვნულ ან ადგილობრივ ეკონომიკურ პირობებში, რომლებიც შეეფერებიან ბანკის აქტივების შეუსრულებლობასთან. მომავალი ფულადი სახსრების მოძრაობის თანხის და დროის შეფასებისათვის გამოყენებული მეთოდოლოგია და დაშვებები რეგულარულად გადაიხედება, რათა შემცირდეს რაიმე სხვაობები სავარაუდო ზარალსა და ზარალის წარმოქმნის რეალურ პრაქტიკას შორის. დაახლოებით 5%-იანი ზრდა ან შემცირება სავარაუდო ზარალსა და რეალური ზარალის წარმოქმნას შორის შესაბამისად გავლენას ახდენს დამატებით ან შემცირებულ სესხების გაუფასურების დანაკარგების ხარჯზე – 225,916 (2008 წელი: 149,134 ლარი)

მოქმედი დამოკიდებულება. 2009 წლის 31 დეკემბერს დამთავრებული წლისათვის ბანკს ჰქონდა სუფთა ზარალი 750,833 ლარის ოდენობით (2008: ზარალი 1,504,239 ლარი). მიუხედავად ამისა როგორც აღნიშნულია შენიშვნაში 23, 2009 წლის 31 დეკემბერს ბანკმა 12 თვიანი პერიოდის განმავლობაში შეძლო აღედგინა დადებითი კუმულაციური ლიკვიდურობა 1,639,441 ლარის ოდენობით, 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 3,970,207 უარყოფით მაჩვენებლთან შედარებით. ბანკის ადმინისტრაცია ამჟამად აფასებს მის 2010 წლის ბიუჯეტს, და ვარაუდობს, რომ ბანკი 2010 წელსაც ზარალიანი იქნება.

თუმცა გლობალურმა მოვლენებმა მნიშვნელოვანი ზეგავლენა მოახდინეს ახალი ან გახანგრძლივებული სესხების მიღების შესაძლებლობაზე სხვა ფინანსური ინსტიტუტებიდან, სადაც კი ის ხელმისაწვდომია, ფინანსირების ღირებულება ჩვეულებრივ გაიზარდა, მენეჯმენტი აქტიურად მართავს ამ პოზიციას და სჯერა, რომ ბანკი მოიზიდავს საკმარის რესურსებს მისი მაკონტროლებელი ბანკიდან იმისათვის, რომ გააგრძელოს მისი მიმდინარე ვალდებულებების შესრულება, როდესაც მათი გადახდის ვადა დადგება.

ანგარიშის გამოშვების თარიღზე, ბანკმა მიიღო მხარდაჭერის წერილი მისი მაკონტროლებელი ბანკიდან, რომელშიც გამოხატულია მისი უნარი და განზრახვა გააგრძელოს ფინანსური მხარდაჭერა მომდევნო 12-თვიანი პერიოდის განმავლობაში. შესაბამისად, მენეჯმენტმა მოამზადა ეს ფინანსური ანგარიში მოქმედი ურთიერთობის საფუძველზე.

დაკავშირებულ პირებთან გარიგებების საწყისი აღიარება. ბიზნესის ნორმალურ მსვლელობაში ბანკი შედის გარიგებებში მისთან დაკავშირებულ პირებთან. IAS 39 მოითხოვს ფინანსური ინსტრუმენტების საწყისი აღიარებას მათი სამართლიანი ღირებულების საფუძველზე. დასკვნა გამოიყენება იმის განსაზღვრაში, არიან თუ არა გარიგებები შეფასებული საბაზრო ან არა-საბაზრო საპროცენტო განაკვეთით, როდესაც ასეთი გარიგებებისათვის არ არის აქტიური ბაზარი. ამ დასკვნის საფუძველია არა-დაკავშირებულ პირებთან გარიგებების ანალოგიური ტიპების ფასწარმოქმნა და ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის ანალიზი.

5. ახალი ან შესწორებული სტანდარტების და ინტერპრეტაციების მიღება

ახალი სტანდარტები და ინტერპრეტაციები ეფექტური გახდა ბანკისათვის 2009 წლის 1 იანვრიდან:

IFRS 8, საოპერაციო სეგმენტები. ეს სტანდარტი გამოიყენება ისეთი ეკონომიკური სუბიექტების მიმართ, რომელთა ვალით ან საკუთარი კაპიტალის ინსტრუმენტებით ვაჭრობა ხდება საზოგადოებრივ ბაზარზე ან რომლებიც სარეგულაციო ორგანიზაციას აწვდიან ფინანსურ ანგარიშს ან იმყოფებიან ანგარიშის მიწოდების პროცესში საზოგადოებრივ ბაზარზე ინსტრუმენტების რაიმე კლასის გამოშვების მიზნით. IFRS 8 მოითხოვს, რომ ეკონომიკურმა სუბიექტმა შეატყობინოს ფინანსური და აღწერითი ინფორმაცია მის საოპერაციო სეგმენტებზე, რომელიც დაფუძნებულია იგივე პრინციპზე, რას გამოიყენება შიდა ანგარიშგების მიზნებისათვის. ბანკს არ სჭირდება წარადგინოს სეგმენტური ანგარიშგება.

IAS 23, ხარჯები სესხებზე - შესწორებულია 2007 წლის მარტში; IAS 23-ის მთავარი ცვლილება სესხებზე ხარჯების უშუალო კაპიტალიზაციის ოფციის გაუქმებაა, რომელიც ეხება აქტივებს, რომლებსაც სჭირდებათ არსებითი დრო იმისათვის, რომ გახდენ მზად გამოყენების ან გაყიდვისათვის. ეკონომიკურმა სუბიექტმა უნდა მოახდინოს სესხებზე ხარჯების, როგორც აქტივის ღირებულების ნაწილის, კაპიტალიზაცია. ეს შესწორებული სტანდარტი გამოიყენება სავარაუდო სესხის ხარჯების მიმართ, რომლებიც ეხება კვალიფიციურ აქტივებს, რომლებისთვისაც კაპიტალიზაციის დაწყების თარიღი დგება 2009 წლის 1 იანვარს ან მოგვიანებით. ეს სტანდარტს აღიქმება, როგორც ხარჯების ეფექტური საპროცენტო მეთოდი.

IAS 1, ფინანსური ანგარიშების წარდგენა შესწორებული 2009 წლის სექტემბერს. IAS 1-ის მთავარი ცვლილება იმაში მდგომარეობს, რომ მოგება-ზარალის ანგარიში შეცვლილია ამომწურავი მოგების ანგარიშით, რომელიც აგრეთვე შეიცავს ყველა არამფლობელის შეცვლას საკუთარ კაპიტალში, ისეთს როგორც სარეალიზაციო ფინანსური აქტივების ხელახალი შეფასება. ალტერნატიულად, ეკონომიკურ სუბიექტებს უნდა მიეცეს ნებართვა წარმოადგინონ ორი ანგარიში: ცალკე მოგება-ზარალის ანგარიში და გაერთიანებული შემოსავლის ანგარიში. ანკს არჩეული აქვს, რომ წარადგინოს მხოლოდ ამომწურავი მოგების ანგარიში. შესწორებულ IAS-1 აგრეთვე შემოაქვს მოთხოვნა წარმოადგინონ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიში (საბალანსო ანგარიში) ყველაზე ადრეული შედარებითი პერიოდის დასაწყისში, როდესაც ეკონომიკური სუბიექტი კვლავ წარადგენს შედარებებს, განპირობებულს ხელახალი კლასიფიკაციით, ანგარიშგების პოლიტიკის ცვლილებით, ან შეცდომების შესწორებით. შესწორებულ IAS-1 გავლენას ახდენს ბანკის ფინანსური ანგარიშის წარდგენაზე და არ ახდენს გავლენას ბალანსისა და ტრანზაქციების აღიარებაზე და შეფასებაზე.

საერთაშორისო ფინანსური ანგარიშწარმოების სტანდარტების გაუმჯობესება (გამოშვებულია 2008 წლის მაისში). 2008 წელს საერთაშორისო ფინანსური ანგარიშწარმოების სტანდარტების საბჭომ გადაწყვიტა დაიწყო ეოველწლიური გაუმჯობესების პროექტი, როგორც IFRS-ში აუცილებელი მაგრამ არა-გადაუდებელი შესწორებების შეტანის მეთოდი. შესწორებები შედგება სხვადასხვა სტანდარტებში არსებითი ცვლილებების, განმარტებების და ტერმინოლოგიური შესწორებების ნარევისგან. არსებითი ცვლილებები შეეხო შემდეგ სფეროებს: ფილიალზე კონტროლის დაკარგვის შემთხვევაში კლასიფიკაცია როგორც გაყიდვისათვის შენარჩუნებული IFRS 5-ის მიხედვით; ვაჭრობისთვის შენარჩუნებული ფინანსური ინსტრუმენტების წარდგენის შესაძლებლობა როგორც არა-საბრუნავი IAS 1-ის მიხედვით; IAS 16 აქტივების გაყიდვის ახსნა, რომლებიც ადრე იყო შენარჩუნებული რენტისთვის და დაკავშირებული ნაღდი ფულის ნაკადების IAS 7-ით კლასიფიცირება, როგორც საოპერაციო საქმიანობისგან მიღებული ნაღდი ფულის ნაკადების; შეკვეცის განსაზღვრების განმარტება IAS 19-ის მიხედვით; ბაზარზე დაბალი პროცენტული განაკვეთის მქონე სახელმწიფო სესხების გამოთვლა IAS 20-ის მიხედვით; სესხების ხარჯების განსაზღვრების გაკეთება IAS 23-ში, რომელიც შეესაბამება ეფექტური პროცენტის მეთოდს; გასაყიდად განკუთვნილი ფილიალების IAS 27 და IFRS 5-ის მიხედვით გამოთვლის განმარტება; გამხელის მოთხოვნების შემცირება, რომლებიც ეხება პარტნიორს ან ერთობლივ საწარმოს IAS 28 და IAS 31-ის მიხედვით; IAS 36-ით მოთხოვნილი გამხელების გაუმჯობესება; სარეკლამო ხარჯების IAS 38-ის თანახმად გამოთვლის განმარტება; სამართლიანი ღირებულების მოგების ან ზარალის კატეგორიის მეშვეობით, რომელიც უნდა შეესაბამებოდეს ჰეჯირებულ ანგარიშწარმოებას IAS 39-ის მიხედვით განსაზღვრების შესწორება; მშენებარე საინვესტიციო საკუთრების გამოთვლის შემოღება IAS 40-ის თანახმად; და ბიოლოგიური აქტივების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრის მანერაზე შეზღუდვების შემცირება IAS 41 -ის მიხედვით. შემდეგი შესწორებები გაკეთებულია IAS 8, 10, 18, 20, 29, 34, 40, 41 და IFRS 7 წარმოადგენენ მხოლოდ ტერმინოლოგიურ ან სარედაქტორო ცვლილებებს, რომლებსაც IASB-ს აზრით, ექნება მინიმალური ეფექტი ან არავითარი ეფექტი ანგარიშწარმოებაზე. შესწორებებს არ ექნება რაიმე არსებითი ეფექტი ბანკზე.

ბაზარზე შემოთავაზებული ფინანსური ინსტრუმენტები და ლიკვიდაციის დროს წარმოიქმნილი ვალდებულებები - IAS 32 და IAS 1 შესწორება. ეს შესწორება მოითხოვს საკუთარი კაპიტალის სახით კლასიფიკაციას ზოგიერთი ფინანსური ინსტრუმენტის განსაზღვრას, რომლებიც შეესაბამება ფინანსური ვალდებულებას. ამ შესწორებას ექნება ზეგავლენა აღნიშნულ ფინანსურ ანგარიშებზე.

დასაქმების პირობები და მისი მოშლა - IFRS 2 შესწორება, წილობრივი ინსტრუმენტების საფუძველზე შემოსავლის მიღება. ეს შესწორება განმარტავს, რომ მხოლოდ გაწეული მუშაობის პირობები და საქმიანობის შედეგების პირობები არიან უფლების მიცემის პირობები. წილობრივი ინსტრუმენტების საფუძველზე შემოსავლის მიღების სხვა მახასიათებლები არ არიან უფლების მიცემის პირობები. ეს შესწორება აკონკრეტებს, რომ ყველა უფლების წართმევა, ეკონომიკური სუბიექტის ან სხვა მხარის მიერ, უნდა იყოს ისევე

დამუშავებული ბუღალტრულად. ამ შესწორებულ სტანდარტს ექნება ზემოქმედება აღნიშნულ ფინანსურ ანგარიშებზე.

IFRIC 13, მომხმარებელთა ღირებულების პროგრამები. IFRIC 13 განმარტავს, რომ როდესაც საქონელი ან მომსახურება იყიდება მომხმარებლის ღირებულების სტიმულთან ერთად (მაგ. ღირებულების ქულების, ან უფასო საქონლის), ეს შეთანხმება არის მრავალეფემენტიანი შეთანხმება, რომელიც იყენებს სამართლიან ფასებს. ამ შესწორებულ სტანდარტს ექნება ზემოქმედება აღნიშნულ ფინანსურ ანგარიშებზე.

IFRIC 15 - შეთანხმებები უძრავი ქონების ობიექტების მშენებლობაზე. ეს ინტერპრეტაცია გამოიყენება იმ ორგანიზაციების შემოსავლის და დაკავშირებული ხარჯების საბუღალტრო აღრიცხვისთვის, რომლებიც კისრულობენ უძრავი ქონების მშენებლობას პირდაპირ ან სუბკონტრაქტორების მეშვეობით, და იძლევა ხელმძღვანელობას იმის დასადგენად, არის თუ არა ხელშეკრულებები უძრავი ქონების მშენებლობაზე IAS 11 და IAS 18 ფარგლებში. ის აგრეთვე იძლევა იმის კრიტერიუმებს, როდის უნდა აღიარონ ორგანიზაციებმა შემოსავალი ამ გარიგებებზე. ამ შესწორებულ სტანდარტს ექნება ზემოქმედება აღნიშნულ ფინანსურ ანგარიშებზე.

შვილობილ კომპანიაში ინვესტიციის ღირებულება, ერთობლივად კონტროლირებადი ეკონომიკური სუბიექტი ან ასოცირებული კომპანია - IFRS 1 და IAS 27 შესწორება. ეს შესწორება შესაძლებლობას აძლევს იმ ორგანიზაციებს, რომლებიც პირველად იღებენ IFRS-ს, შეაფასონ ინვესტიციები შვილობილ კომპანიებში, ერთობლივად კონტროლირებად ეკონომიკურ სუბიექტებში ან ასოცირებულ კომპანიებში სამართლიანი ღირებულებით ან წინა GAAP საბალანსო ღირებულებით, როგორც სავარაუდო ღირებულება ცალკეულ ფინანსურ ანგარიშში. ეს შესწორება აგრეთვე მოითხოვს, რომ შექმნამდე ინვესტიციის მიმდების სუფთა აქტივების განაწილება იქნას აღიარებული მოგებაში ან ზარალში, და არა როგორც ინვესტიციის დაბრუნება. ამ შესწორებებს არ ექნება გავლენა აღნიშნულ ფინანსურ ანგარიშებზე.

ფინანსურ ინსტრუმენტებზე ინფორმაციის გამხელის გაუმჯობესება - IFRS 7 შესწორება - ფინანსური ინსტრუმენტები: ინფორმაციის გამხელა. ეს შესწორება მოითხოვს სამართლიანი ღირებულების გაზომვის და ლიკვიდურობის რისკის გაუმჯობესებულ გამხელას. ორგანიზაციას მოეთხოვება ფინანსური ინსტრუმენტების ანალიზის გამხელა სამი დონის სამართლიანი ღირებულების გაზომვის იერარქიის გამოყენებით. ეს შესწორება (ა) განმარტავს, რომ ვალდებულებების ვადის დადგომის ანალიზი უნდა შეიცავდეს გამოშვებული ფინანსური გარანტიის კონტრაქტს გარანტიის მაქსიმალურ თანხაზე ყველაზე ადრეულ პერიოდში, რომელშიც გარანტია შეიძლება იყოს მოთხოვილი; და (ბ) მოითხოვს დარჩენილი კონტრაქტის ვადების ფინანსური წარმოებულების გამხელას, თუ კონტრაქტის ვადები არსებითია ნაღდი ფულის ნაკადების დროის გასაგებათ. ორგანიზაციამ შემდეგ უნდა გაამხილოს ფინანსური აქტივების ვადის დადგომის ანალიზი, რომლებიც მას აქვს ხელზე ლიკვიდურობის რისკის სამართავად, თუ ეს ინფორმაცია საჭიროა

იმისათვის, რომ მისცეს შესაძლებლობა მისი ფინანსური ანგარიშების მსარგებლებს შეაფასონ ლიკვიდურობის რისკის ხასიათი და სიდიდე. ჯგუფი ამჟამად აფასებს ამ სტანდარტის შესწორების ზეგავლენას ინფორმაციის გამხელაზე მის ფინანსურ ანგარიშებში.

მიბმული წარმოებული ინსტრუმენტები -IFRIC 9 და IAS 39 შესწორებები ეს შესწორებები ხსნიან, რომ ფინანსური აქტივის რეკლასიფიკაციის დროს “მოგების ან ზარალის საშუალებით სამართლიანი ღირებულების” კატეგორიით, ყველა მიბმული წარმოებული ინსტრუმენტი უნდა იყოს შეფასებული და, თუ საჭიროა, ცალცალკე შეტანილი ანგარიშში. ამ შესწორებებს არ ექნება გავლენა აღნიშნულ ფინანსურ ანგარიშებზე.

IFRIC 16 - უცხოურ ოპერაციებში სუფთა ინვესტიციების ჰეჯირება. ეს ინტერპრეტაცია ხსნის, რომელი ვალუტის რისკის მიდრეკილება გამოსადეგია ჰეჯირებული საბუღალტრო აღრიცხვისათვის და ადგენს, რომ ფუნქციონალური ვალუტიდან საპრეზენტაციო ვალუტაში გადათვლა არ ქმნის რაიმე მიდრეკილებას, რომლის მიმართ შეიძლება გამოიყენოს ჰეჯირებული საბუღალტრო აღრიცხვა. ეს IFRIC აძლევს უფლებას ნებისმიერ ორგანიზაციას ან ორგანიზაციებს ჯგუფში იქონიონ ჰეჯირების ინსტრუმენტი, გარდა უცხოური ოპერაციისა, რომელიც თავად არის ჰეჯირებული. ეს ინტერპრეტაცია აგრეთვე განმარტავს, როგორ გამოითვლება მოგება ან ზარალი, რეციკლირებული ვალუტის გადთვლის რეზერვიდან მოგებაში ან ზარალში, ჰეჯირებული უცხოური ოპერაციის განკარგვისას. ანგარიშის წარმდგენელმა ორგანიზაციებმა უნდა გამოიყენონ IAS 39 იმისათვის, რომ შეწყვიტონ ჰეჯირებული საბუღალტრო აღრიცხვა პერსპექტიულად, როდესაც მათი ჰეჯები არ შეესაბამებიან ჰეჯირებული საბუღალტრო აღრიცხვის კრიტერიუმებს IFRIC 16-ში. IFRIC 16 არ ახდენს ზეგავლენას აღნიშნულ ფინანსურ ანგარიშებზე.

საერთაშორისო ანგარიშების სტანდარტები მცირე და საშუალო ერთეულებისათვის (გამოცემული 2009 წლის ივლისში) არის ცალკეული სტანდარტი, საჭიროებისამებრ დაკვეთილი და შესაძლებელი უფრო მცირე ბიზნესისათვის. მთელის IFRS-ის მრავალი პრინციპი აქტების, ვალდებულებების, შემოსავლების და ხარჯების აღიარება და შეფასება გამარტივებულია და მთელი რიგი აუცილებელი გაშიფვრებისა გამარტივებულია და მნიშვნელოვნად შემცირებულია. IFRS მცირე და საშუალო ერთეულებისათვის შეიძლება გამოყენებულ იქნას იურიდიული პირების მიერ, რომლებიც ამზადებენ საერთო ფინანსურ ანგარიშს შიდა მომხმარებლისათვის და არა აქვთ საჯარო ანგარიშვალდებულება. ბანკს არააქვს უფლება გამოიყენოს IFRS მცირე და საშუალო ერთეულებისათვის მისი საჯარო ანგარიშვალდებულების გამო.

წინამდებარე შემთხვევაში ზემოაღნიშნულ შესწორებებს და ინტერპრეტაციებს არ ექნებოდა არანაირიარსებით გავლენა ბანკის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშზე.

6. ახალი საანგარიშსწორებო განცხადებები

გარკვეული ახალი სტანდარტები და ინტერპრეტაციები გამოქვეყნდა, რომლებიც აუცილებელია ჯგუფის საანგარიშო პერიოდისათვის, დაწყებული 2009 წლის 1 იანვრიდან ან მოგვიანებით ან უფრო გვიანი პერიოდებისათვის, რომლებიც ჯგუფმა ადრე არ მიიღო:

IFRIC 17 - არაფულადი აქტივების განაწილება მფლობელებს (ძალაშია წლიური პერიოდებისთვის დაწყებული 2009 წლის 1 ივლისიდან ან შემდეგ, დაშვებულია უფრო ადრეული გამოყენება). ეს შესწორება განმარტავს, როდის და როგორ უნდა იყოს აღიარებული არა-ფულადი აქტივების როგორც დივიდენდების განაწილება მფლობელებს. ორგანიზაციამ უნდა გაზომოს არა-ფულადი აქტივების როგორც დივიდენდის განაწილების ვალდებულება, მის მფლობელებს გასანაწილებელი აქტივების სამართლიანი ღირებულებით. მოგება ან ზარალი განაწილებული არაფულადი აქტივების განკარგვისას უნდა იყოს აღიარებული მოგებასა ან ზარალში, როდესაც ორგანიზაცია გადაიხდის ანაზრაურებად დივიდენდს. IFRIC 17 – არ არის რელევანტური ჯგუფის ოპერაციებისათვის, ვინაიდან ის არ უნაწილებს მფლობელებს არაფულად აქტივებს.

IFRIC 18 – მომხმარებლებისგან აქტივების გადაცემა (ძალაშია წლიური პერიოდებისთვის დაწყებული 2009 წლის 1 ივლისიდან ან შემდეგ). ეს ინტერპრეტაცია განმარტავს კლიენტებისგან აქტივების გადაცემის გამოთვლას, სახელდობრ, გარემოებებს, რომლებშიც აქტივის განსაზღვრება კმაყოფილდება; აქტივის აღიარება და მისი ღირებულების გაზომვა საწყის აღიარების დროს. ცალკე იდენტიფიცირებადი სერვისების იდენტიფიცირება (ერთი ან მეტი სერვისი გადაცემული აქტივის მაგივრად); შემოსავლის აღიარება და ნაღდი ფულის გადაცემა კლიენტებისგან. არ არის მოსალოდნელი, რომ IFRIC 18 ჰქონდეს რაიმე გავლენა ბანკის ფინანსურ ანგარიშებზე.

ახალი აქციების გამოშვების კლასიფიკაცია - IAS 32-ის შესწორება (გამოცემული 2009 წლის 8 ოქტომბერს, ეფექტური ყოველწლიური პერიოდისათვის დასაწყისისათვის ან 2010 წლის 1 თებერვლის შემდგომი პერიოდისათვის). შესწორება ათავისუფლებს ახალი აქციების გამოცემის განსაზღვრას შემოსავლებისაგან, რომლებიც წარმოდგენილია უცხოურ ვალუტაში და კლასიფიცირებულია, როგორც ფინანსური დერივატები. აღნიშნული ცვლილება არ ახდენს გავლენას ბანკის ფინანსურ ანგარიშზე.

IAS 27, კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშები (შესწორებულია 2008 წლის იანვარში; ძალაშია დაწყებული 2009 წლის 1 ივლისიდან ან მომდევნო წლიური პერიოდებისთვის). შესწორებული IAS 27 მოითხოვს, რომ ორგანიზაციამ მიაწეროს მთლიანი მოგება მაკონტროლებელი ბანკის მფლობელებს და არა-საკონტროლო პაკეტს (“აქციების მინორიტარული პაკეტი”), თუნდაც ეს იმას გამოიწვევს, რომ არა-საკონტროლო პაკეტი მიიღებს დეფიციტურ ბალანსს (მიმდინარე სტანდარტი მოითხოვს, რომ ჭარბი ზარალი

უმეტეს შემთხვევაში გაუნაწილდეს მაკონტროლებელი ბანკის მფლობელებს). შესწორებული სტანდარტი მიუთითებს, რომ მაკონტროლებელი მფლობელის ინტერესის ცვლილებები შვილობილ კომპანიაში, რომლებიც არ იწვევენ კონტროლის დაკარგვას, უნდა იყოს ახსნილი როგორც გარიგება საკუთარ კაპიტალთან. ის ასევე მიუთითებს, როგორ უნდა გაზომოს ორგანიზაციამ რაიმე მოგება ან ზარალი, რომელიც წარმოიქმნება შვილობილ კომპანიაზე კონტროლის დაკარგვით. კონტროლის დაკარგვის დღეს ნებისმიერი ინვესტიცია, რომელიც დარჩება ყოფილ შვილობილ კომპანიაში, უნდა შეფასდეს მისი სამართლიანი ღირებულებით. ბანკი არ ვარაუდობს, რომ შესწორებულ სტანდარტს ექნება საგრძნობი ზემოქმედება მის ფინანსურ ანგარიშებზე.

IFRS 3, კომპანიების შერწყმა (შესწორებულია 2008 წლის იანვარში; ძალაშია კომპანიების შერწყმისათვის, რომელთა შექმნის თარიღია პირველი წლიური საანგარიშო პერიოდი, დაწყებული 2009 წლის 1 ივლისიდან ან შემდეგ). შესწორებული IFRS 3 შესაძლებლობას მისცემს ორგანიზაციებს შეარჩიონ არა-საკონტროლო პაკეტის შეფასება არსებული IFRS 3 მეთოდის გამოყენებით (შექმნილი კომპანიის იდენტიფიცირებადი სუფთა აქტივების პროპორციული წილი) ან სამართლიანი ღირებულებით. შესწორებული IFRS 3 უფრო დაწვრილებით სახელმძღვანელოს აძლევს ყიდვის მეთოდის გამოყენებას კომპანიების შერწყმაში. თანმიმდევრული შექმნის ყოველ ეტაპზე ყოველი აქტივის და ვალდებულების სამართლიანი ღირებულებით შეფასების მოთხოვნა გუდვილის ნაწილის გამოთვლის მიზნებისათვის მოხსნილია. ამის მაგივრად, კომპანიების შერწყმაში, რომელიც მიიღწევა ეტაპობრივად, კომპანიის მყიდველმა უნდა ხელახლა გაზომოს მისი წინა სააქციონერო მონაწილეობა შექმნილ კომპანიაში შექმნის თარიღის სამართლიანი ღირებულებით და აღიაროს მიღებული მოგება ან დანაკარგი მოგებაში ან ზარალში. შექმნასთან დაკავშირებული ხარჯები უნდა იყოს ახსნილი კომპანიის შერწყმისგან ცალკე და ამიტომ აღიარებული როგორც ხარჯები, და არ უნდა იყოს ჩართული გუდვილში. კომპანიის მყიდველმა უნდა აღიაროს შექმნის დღეს ნებისმიერი ყიდვის პირობითი გადახდის ვალდებულება. ამ ვალდებულების მნიშვნელობის ცვლილებები შექმნის თარიღის შემდეგ უნდა იყოს აღიარებული გამოსადეგი IFRS შესაბამისად, როგორც სათანადო, და არა გუდვილის კორექტირებით. შესწორებულ IFRS 3-ს შეაქვს მის სფეროში კომპანიების შერწყმები, რომლებიც ეხება მხოლოდ ურთიერთ ეკონომიკურ სუბიექტებს და კომპანიების შერწყმას, მიღწეულს მხოლოდ კონტრაქტით. IFRS 3 არ არის რელევანტური ჯგუფისთვის, რადგან ის არ ვარაუდობს, რომ მოხდება კომპანიების შერწყმა.

მისაღები ჰეჯირებული პუნქტები – შესწორება IAS 39: ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და შეფასება (ძალაშია რეტროსპექტიული გამოყენებით წლიური პერიოდებისთვის დაწყებული 2009 წლის 1 ივლისიდან ან შემდეგ, დაშვებულია უფრო ადრეული გამოყენება). ეს შესწორება განმარტავს, თუ როგორ უნდა იყოს გამოყენებული კერძო სიტუაციებში პრინციპები, რომლებიც განსაზღვრავენ, არის თუ არა ჰეჯირებული რისკი ან ფულადი ნაკადის ნაწილი გამოსადეგი დანიშნისათვის. ჯგუფი არ ვარაუდობს, რომ ამ შესწორებას ექნება გავლენა ჯგუფის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშებზე, ვინაიდან ის არ იყენებს ჰეჯირებულ ანგარიშებს.

IFRS 1 - საერთაშორისო ფინანსური ანგარიშსწორების სტანდარტების პირველად მიღება (ძალაშია პირველი IFRS ფინანსური ანგარიშებისათვის პერიოდისათვის, რომელიც იწყება 2009 წლის 1 ივლისიდან ან შემდეგ). შესწორებული IFRS 1 ინარჩუნებს მისი წინა ვერსიის არსს, მაგრამ შეცვლილ სტრუქტურაში იმისათვის, რომ გაუადვილოს მკითხველს წაკითხვა და უკეთ შეეგუოს მომავალი ცვლილებები. ბანკმა დაასკვნა, რომ შესწორებულ სტანდარტს არა აქვს რაიმე ეფექტი მის ფინანსურ ანგარიშებზე.

ჯგუფური აქციებზე დაფუძნებული დაბანდების ნაღდი ფულით გადახდის გარიგებები. IFRS 2-ის შესწორებები, აქციებზე დაფუძნებული (ეფექტური ყოველწლიური პერიოდის დასაწყისისათვის ან არაუგვიანეს 2010 წლის 1 იანვრისათვის). შესწორებები უზრუნველყოფს ნათელ საფუძველს, რომ გადაწყდეს აქციებზე დაფუძნებული გადახდების კლასიფიკაცია კონსოლიდირებული და ცალკეული ფინანსური ანგარიშისათვის. შესწორებები სტანდარტში რთავენ IFRIC 8 და IFRIC 11-ით ხელმძღვანელობას, რომლებიც ამოღებულია. შესწორებები დაწვრილებით აღწერს IFRIC 11-ის მიერ მოცემული ხელმძღვანელობით, გეგმებს, რომლებიც ადრე არ იყო განხილული ინტერპრეტაციებში. შესწორებები აგრეთვე აკონკრეტებს სტანდარტის დანართის განსაზღვრებას. ბანკი არ ელოდება, რომ შესწორებას რაიმე მატერიალური გავლენა ექნება მის ფინანსურ ანგარიშზე.

დამატებითი შედავათები ახალი მაკონტროლებლისათვის – IFRS 1-ის ცვლილება, IFRS-ის ახალი არჩევანი (ეფექტური ყოველწლიური პერიოდის დასაწყისისათვის ან არაუგვიანეს 2010 წლის 1 იანვრისათვის). შესწორებები ათავისუფლებს იურიდიულ პირებს IFRS-ის რეტროსპექტული განმარტებების სრული ღირებულების მეთოდის გამოყენებისაგან ნაეთობის და გაზის აქტივებისათვის და ასევე ათავისუფლებს იურუდიულ პირებს არსებული საიჯარო გარიგებებით IFRIC 4-ის თანახმად ამ გარიგებების გადაფასებისაგან, რომლის განსაზღვრებითაც შეთანხმება მოიცავს იჯარას, როცა ეროვნული აღრიცხვის მოთხოვნები იგივე შედეგს გვაძლევს. შესწორებებს არ ექნება გავლენა აღნიშნულ ფინანსურ ანგარიშზე.

საერთაშორისო ფინანსური ანგარიშწარმოების სტანდარტების გაუმჯობესება (გამოშვებულია 2009 წლის აპრილში, IFRS 2, IAS 38, IFRIC 9 და IFRIC 16 შესწორებები ძალაშია წლიური პერიოდებისათვის, დაწყებული 2009 წლის 1 ივლისს ამ შემდეგ; IFRS 5, IFRS 8, IAS 1, IAS 7, IAS 17, IAS 36 და IAS 39 შესწორებები ძალაშია წლიური პერიოდებისათვის, დაწყებული 2010 წლის I იანვარს ან შემდეგ). ეს გაუმჯობესებები შედგება არსებითი ცვლილებების და განმარტებების ნარევისგან შემდეგ სტანდარტებსა და ინტერპრეტაციებში: განმარტება, რომ ბიზნესების წვლილები საერთო საკონტროლო გარიგებებში და ერთობლივი საწარმოების შექმნა არ შედის IFRS 2 სფეროში; განმარტება გამხელის მოთხოვნაზე, რაც დადგენილია IFRS 5 და სხვა სტანდარტებით არასაბრუნავი აქტივებისათვის (ან გადაცემის ჯგუფების), კლასიფიცირებული როგორც გასაყიდად გამოტანილი ან შეწყვეტილი ოპერაციებისათვის; ანგარიშის ჩაბარების მოთხოვნა მთლიანი აქტივების ან ვალდებულებების ზომისა ყოველი ანგარიშ-ვალდებულები სეგმენტისათვის IFRS 8 მიხედვით, მხოლოდ თუ ასეთი

თანხები რეგულარულად მიეწოდება უფროს ოპერატიულ გადაწყვეტილების მიმღებს; IAS 1 -ის შესწორება, რომელიც უფლებას იძლევა გარკვეული ვალდებულებების კლასიფიკაციას, დადგენილს ეკონომიკური სუბიექტის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტებით როგორც არასუბრანავი; IAS 7 -ის ცვლილება, ისეთი რომ მხოლოდ ის ხარჯები, რომლებიც გამოიხატება აღიარებულ აქტივში, შეიძლება იყოს კლასიფიცირებული როგორც საინვესტიციო სქმიანობა; ნებადართვა გარკვეული გრძელვადიანი მიწის იჯარის კლასიფიკაციისა როგორც ფინანსური იჯარის IAS 17 მიხედვით, მიწაზე საკუთრების გადაცემის გარეშე იჯარის ბოლოს; დამატებითი ხელმძღვანელობა IAS 18 –ში იმის დასადგენად, მოქმედებს თუ არა ეკონომიკური სუბიექტი როგორც პრინციპალი თუ აგენტი; IAS 36 განმარტება, რომ ფულის შემქმნელი ერთეული არ შეიძლება იყოს უფრო დიდი ვიდრე საოპერაციო სეგმენტი შეერთებამდე; IAS 38 დამატება, რომელიც ეხება ბიზნესების შეერთებიდან მიღებული არამატერიალური აქტივების სამართლიანი ღირებულების გაზომვას; IAS 39 შესწორება იმისათვის, რომ (i) მის სფეროში ჩართული იყოს ოფციონური კონტრაქტები, რომლებსაც შეუძლიათ გამოიწვიონ ბიზნესების გაერთიანება, (ii) განიმარტოს მოგების ან ზარალის რეკლასიფიკაციის პერიოდი ფულადი ნაკადების ჰეჯირების ინსტრუმენტებზე საკუთარი კაპიტალიდან მოგებაზე ან ზარალზე, და (iii) განაცხადოს, რომ წინასწარი გადახდის ოფცია მჭიდროდაა დაკავშირებული ჰოსტ-კონტრაქტთან, თუ მისი განხორციელების შემდეგ მსესხებელი ეკონომიკურ ზარალს უნაზღაურებს სესხის გამცემს; IFRIC 9 შესწორება, რომელიც ადგენს რომ მიბმული წარმოებული ინსტრუმენტები კონტრაქტებში, რომლებიც შექმნილია ჩვეულებრივ საკონტროლო გარიგებებში და ერთდობლივი საწარმოების ცამოყალიბებაში შედის მის სფეროში; შეზღუდვის მოხსნა IFRIC 16–ში, რომ უცხოურ ქვედანაყოფებს შეიძლება არ ქონდეთ ჰეჯირების ინსტრუმენტები, რომლებიც თვით არიან ჰეჯირებული. ბანკი ვარაუდობს, რომ ამ შესწორებებს არ ექნება არსებითი გავლენა მის ფინანსურ ანგარიშებზე.

IAS 24-ის შესწორება – დაკავშირებულ პირთა გაშიფვრა – (გამოცემული 2009 წლის ნოემბერს და ეფექტური ყოველწლიური პერიოდის დასაწყისისათვის ან 2010 წლის 1 იანვრის შემდგომი პერიოდისათვის). IAS 24 შესწორებულია 2009 წელს: ა) დაკავშირებულ პირთა დეფინიციის გამარტივება, მისი მნიშვნელობის განმტკიცება და შეუთანხმებლობის განყენება, ბ) სახელმწიფოსთან დაკავშირებულ პირთა ფინანსური ანგარიშის გამოქვეყნების მოთხოვნის ნაწილობრივი განთავისუფლება. ბანკი არ ელოდება, რომ შესწორებას რაიმე მატერიალური გავლენა ექნება მის ფინანსურ ანგარიშზე.

IFRS 9, ფინანსური ინსტრუმენტები ნაწილი 1: კლასიფიკაცია და გაზომვა. IFRS 9 გამოცემულია 2009 წლის ნოემბერს და და ცვლის IAS 39-ის იმ ნაწილებს, რომლების ეხება ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციას და დადგენას. მთვარი მნიშვნელობა, რომ ბანკი არ ელოდება, რომ ცვლილებას რაიმე არსებითი გავლენა ექნება მის ფინანსურ ანგარიშზე.

- სავალდებულოა ფინანსური აქტივები კლასიფიცირებულ იყოს 2 კატეგორიად: ისეთები, რომლებიც შეფასებულია მიმდირე ღირებულებით დაიეთები, რომლების შეფასებულია ამორტიზირებული ღირებულებით. ადაყვეტილება მისაღები, რომ შეფასება მოხდეს საწყისი მნიშვნელობით. ლასიფიკაცია დამოკიდებული იურიდიული პირის საქმიანობის მოდელზე, რომ მართო მისი ფინანსური ინსტრუმენტებით და ამ ინსტრუმენტების სახელშეკრულებო ფულადი სახსრების მოძრაობის თავისებურებები.
- ინსტრუმენტი შემდგომში შეფასებულია ამორტიზირებული ღირებულებით, მხოლოდ მაშინ თუ ეს სავალო ინსტრუმენტი და და ორივე 1) პირის საქმიანობის მიზანია, რომ აქტივს ფლობდეს სახელშეკრულებო ფულადი სახსრების ნაკადებისათვის და 2) აქტივების სახელშეკრულებო ფულადი სახსრების ნაკადები წარმოადგენენ მხოლოდ ძირითადი თანხის და პროცენტის გადახდას (ანუ მას აქვს ძირითასი სავალო განსაკუთრებულობა). სხვა დანარჩენი სავალო ინსტრუმენტები უნდა შეფასდეს წმინდა ღირებულებით მოგება-ზარალის მეშვეობით.
- სხვა სამარტილიანი ინსტრუმენტები უნდა შეფასდეს მომდინარე სამართლიანი ღირებულებით. სამართლიანი ინსტრუმენტები, რომლებიც წარმოადგენენ ვაწრობის საგანს შეფასებული იქნება მომდინარე ღირებულებით მოგება-ზარალის მეშვეობით. ინვესტიციების სხვა სამართლიანობისათვის, გამუთხოვადი არჩევანი შეიძლება გაკეთდეს საწყისი აღიარებით, აღიარდეს გაურკვეველად და აღიარდეს მოგება-ზარალში სხვა შემოსავლის ან ზარალის გზით. არ უნდა იყოს მოგება-ზარალის არანაირი რეცირკულაცია მიმდინარე მოგება-ზარალის ღირებულებაში. ეს არჩევანი შეიძლება გაკეთდეს ინსტრუმენტის შესაბამისობის საფუძველზე. ივიდენდები უნდა იყოს წარმოდგენილი მოგება-ზარალში იმდენ ხანს, რამდენ ხამსაც ისინი წარმოადგენენ მოგებას ინვესტირებულ კაპიტალზე.
- სამან IFRS 9 გამოიცემა 2013 წლის 1 იანვარს, მანმადე ადრეულ მიღებულის გამოყენებაა შესაძლებელი.

ბანკი განიხილავს სტანდარტის ბანკზე ზემოქმედების მნიშვნელობას და მისი ბანში მიღების დროს.

ზემოაღწერილი ახალი სტანდარტები და ინტერპრეტაციები არ ივარაუდება რომ მოახდებენ მნიშვნელოვან ეფექტს ბანკის ფინანსურ ანგარიშზე.

7. ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები

ქართულ ლარებში	2009 წლის 31 დეკემბერი	2008 წლის 31 დეკემბერი
ფულადი სახსრები საღაროში	220,382	224,899
ფულადი სახსრები სებ-ში (სავალდებულო სარეზერვო დეპოზიტის გარდა)	522,424	343,111
საკორესპონდენტო ანგარიშები და ოვერნაითები განთავსებული სხვა ბანკებში		
- საქართველო	1,153,209	2,002,678
- დამფუძნებელ ბანკი, აზერბაიჯანის რესპუბლიკა	47,677,008	1,005,770
- გარდა დამფუძნებელი ბანკისა, აზერბაიჯანის რესპუბლიკა	1,054,670	1,042,909
- სხვა ქვეყნები	35,827	43,921
მთლიანი ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები	50,663,520	4,663,288

დამფუძნებელი ბანკის საკორესპონდენტო ანგარიშზე განთავსებულ თანხაზე, რომელიც შეადგენს 47,677,008 ლარს ერიცხება 2%-ს.

ფულადი სახსრების და ნაღდი ფულის ეკვივალენტის საკრედიტო ხარისხით ანალიზი 2009 წლის 31 დეკემბრისათვის შემდეგნაირია:

ქართულ ლარებში	ნაღდი ფული საღაროში	ფულადი სახსრების სებ-ში	საკორესპონდენტო ანგარიშები და ოვერნაითები სხვა ბანკებში	სულ
<i>მიმდინარე და არა გაუფასურებული</i>				
- ნაღდი ფული საღაროში	220,382	-	-	220,382
- საქართველოს მთავრობა	-	522,424	-	522,424
- 10 საუკეთესო საქართველოს ბანკი	-	-	1,153,209	1,153,209
- აზერბაიჯანის რესპუბლიკა	-	-	48,731,678	48,731,678
- სხვა ქვეყნები	-	-	35,827	35,8527
მთლიანი ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები	220,382	522,424	49,920,714	50,663,520

ფულადი სახსრების და ნაღდი ფულის ეკვივალენტის საკრედიტო ხარისხით ანალიზი 2008 წლის 31 დეკემბრისათვის შემდეგნაირია:

ქართულ ლარებში	ნაღდი ფული საღაროში	ფულადი სახსრების სებ-ში	საკორესპონდენტო ანგარიშები და ოვერნაითები სხვა ბანკებში	სულ
<i>მიმდინარე და არა გაუფასურებული</i>				
-ნაღდი ფული საღაროში	224,899	-	-	224,899
- საქართველოს მთავრობა	-	343,111	-	343,111
- 10 საუკეთესო საქართველოს ბანკი	-	-	2,002,678	2,002,678
- აზერბაიჯანის რესპუბლიკა	-	-	2,048,679	2,048,679
- სხვა ქვეყნები	-	-	43,921	48,921
მთლიანი ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები	224,899	343,111	4,095,278	4,663,288

2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით აზერბაიჯანის რესპუბლიკის გამოქვეყნებული საერთაშორისო რეიტინგია Ba1/Stable (მუდი - გამოქვეყნდა 2009 წლის 7 იანვარს), რუსეთის ფედერაციის: BA3/Stable (მუდი - გამოქვეყნდა 2009 წლის 21 აპრილი) და საქართველოს : BB-/Stable (ფიტჩის რეიტინგი - გამოქვეყნდა 2009 წლის 26 აგვისტო).

ფულადი სახსრების და ფულადი სახსრების ეკვივალენტების ნაშთის მნიშვნელოვანი ზრდა 2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 2008 წლის 31 დეკემბერის მდგომარეობასთან შედარებით უმთავრესად აიხსნება 34,064,907 ლარის და 13,560,579 ლარის ოდენობით ადგილობრივი სამშენებლო კომპანიის მიმდინარე ანგარიშების ნაშთების წმინდა ზრდით. იხ. შენიშვნა 14.

ფულადი სახსრების და ნაღდი ფულის ეკვივალენტის ანალიზი საპროცენტო განაკვეთით წარმოდგენილია 23 შენიშვნაში. ინფორმაცია დაკავშირებულ პირების საბალანსო ნაშთებზე წარმოდგენილია შენიშვნაში 28.

8. სესხები და ავანსები გაცემული კლიენტებზე

ქართულ ლარებში	2009 წლის 31 დეკემბერი	2008 წლის 31 დეკემბერი
კორპორაციული სესხები	15,804,818	21,285,716
სესხები ფიზიკურ პირებს- იპოთეკური სესხები	2,709,247	2,948,011
სესხები ფიზიკურ პირებს - სამომხმარებლო სესხები	1,457,393	1,914,775
სესხები ფიზიკურ პირებს - მეწარმეები	1,761,604	1,324,011
სესხები ფიზიკურ პირებს - ავტომობილის ყიდვა	318,579	272,485
მინუს: სესხის გაუფასურების რეზერვი	(4,518,900)	(2,982,672)
მთლიანი სესხები და ავანსები გაცემული კლიენტებზე	17,532,741	24,762,328

სესხის რეზერვების გაუფასურების მოძრაობები 2009 წლის განმავლობაში შემდეგნაირია:

ქართულ ლარებში	კორპორაციული სესხები	ფიზიკურ პირებზე - იპოთეკური სესხები	ფიზიკურ პირებზე - სამომხმარებლო სესხები	ფიზიკურ პირებზე - მეწარმეები	ფიზიკურ პირებზე - ავტომობილის ყიდვა	სულ
სესხის გაუფასურების რეზერვი 2009 წლის 1 იანვარს	1,476,514	1,010,956	26,984	326,641	141,577	2,982,672
სესხის გაუფასურების რეზერვი წლის განმავლობაში	1,321,188	(99,707)	155,599	223,901	(64,753)	1,536,228
სესხის გაუფასურების რეზერვი 2009 წლის	2,797,702	911,249	182,583	550,542	76,824	4,518,900

31 დეკემბერს						
---------------------	--	--	--	--	--	--

სესხის რეზერვების გაუფასურების მოძრაობები 2008 წლის განმავლობაში შემდეგნაირია:

ქართულ ლარებში	კორპორა ციული სესხები	ფიზიკურ პირებზე - იპოთეკური სესხები	ფიზიკურ პირებზე - სამომხმარებლო სესხები	ფიზიკურ პირებზე - მეწარმეები	ფიზიკურ პირებზე - ავტომობილის ყიდვა	სულ
სესხის გაუფასურების რეზერვი 2008 წლის 1 იანვარს	-	-	-	-	-	-
სესხის გაუფასურების რეზერვი წლის განმავლობაში	1,476,514	1,010,956	26,984	326,641	141,577	2,982,672
სესხის გაუფასურების რეზერვი 2008 წლის 31 დეკემბერს	1,476,514	1,010,956	26,984	326,641	141,577	2,982,672

ეკონომიკური სექტორის რისკის კონცენტრაცია სესხების პორტფელში 2009 წლის 31 დეკემბერს და 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შემდეგნაირია:

ქართულ ლარებში	2009		2008	
	თანხა	%	თანხა	%
ფიზიკური პირები	6,246,823	28	7,901,000	28
ვაჭრობა და მომსახურება	5,960,544	27	8,090,000	29
მშენებლობა	6,656,171	30	6,225,000	23
წარმოება	2,372,589	11	2,754,000	10
გაზისა და ნავთობის სექტორი	766,605	4	2,555,000	9
დანარჩენი	48,909	-	220,000	1
მთლიანი სესხები და ავანსები გაცემული კლიენტებზე (გაუფასურამდე)	22,051,641	100	27,745,000	100

2009 წლის 31 დეკემბრისათვის ბანკს ყავდა 27 მსესხებელი (2008 წელს - 36 მსესხებელი), თითოეული 100,000 ლარზე მეტი დარჩენილი სესხის თანხით. აღნიშნული სესხების მთლიანი ჯამური თანხაა 20,249,625 ლარი (2008 წელს - 25,937,664 ლარი), ანუ მთლიანი სესხების პორტფელის 94.81% (2008 წელს - 93%).

2009 წლის 31 დეკემბრის ინფორმაცია უზრუნველყოფაზე შემდეგნაირია:

ქართულ ლარებში	კორპორა ციული სესხები	ფიზიკურ პირებზე - იპოთეკური სესხები	ფიზიკურ პირებზე - სამომხმარებლო სესხები	ფიზიკურ პირებზე - მეწარმეები	ფიზიკურ პირებზე - ავტომობილის ყიდვა	სულ

არაუზრუნველყოფილი სესხები	6,114,844	54,242	1,247,721	-	120,284	7,537,091
სესხები უზრუნველყოფილი:						
-საცხოვრებელი უძრავი ქონებით	1,306,634	1,394,960	-	1,643,946	-	4,345,540
- სხვა უძრავი ქონებით	-	1,260,045	-	117,658	-	2,263,131
- სხვა აქტივებით	7,497,912	-	209,672	-	198,295	7,905,879
სულ სესხები და ავანსები გაცემული კლიენტებზე	15,804,818	2,709,247	1,457,393	1,761,604	318,579	22,051,641

2008 წლის 31 დეკემბრის ინფორმაცია უზრუნველყოფაზე შემდეგნაირია:

ქართულ ლარებში	კორპორატიული სესხები	ფიზიკურ პირებზე - იპოთეკური სესხები	ფიზიკურ პირებზე - სამომხმარებლო სესხები	ფიზიკურ პირებზე - მეწარმეები	ფიზიკურ პირებზე - ავტომობილის ყიდვა	სულ
არაუზრუნველყოფილი სესხები	4,943,891	-	1,582,720			6,526,611
სესხები უზრუნველყოფილი:						
-საცხოვრებელი უძრავი ქონებით	-	2,948,011	18,075	1,324,011	-	4,290,097
- სხვა უძრავი ქონებით	12,060,776	-	-	-	-	12,060,776
- სხვა აქტივებით	4,281,049	-	313,980	-	272,487	4,867,516
სულ სესხები და ავანსები გაცემული კლიენტებზე	21,285,716	2,948,011	1,914,775	1,324,011	272,487	27,745,000

ვადაგადაცილებული სესხების ანალიზი საკრედიტო ხარისხით 2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შემდეგნაირია:

ქართულ ლარებში	კორპორატიული სესხები	ფიზიკურ პირებზე - იპოთეკური სესხები	ფიზიკურ პირებზე - სამომხმარებლო სესხები	ფიზიკურ პირებზე - მეწარმეები	ფიზიკურ პირებზე - ავტომობილის ყიდვა	სულ
მიმდინარე და არა გაუფასურებული						
მსხვილი მსესხებლები:						
- ორ წელზე მეტი საკრედიტო ისტორიით	4,515,066					4,515,066
- ახალი მსესხებლები	3,244,845					3,244,845
- რესტრუქტურისებული 2009 წელს	1,109,222					1,109,222
სესხები მცირე მეწარმეებზე	861,167	948,812	111,919	1,066,604	10,425	2,998,927
სულ მიმდინარე და არა გაუფასურებული	9,730,300	948,812	111,919	1,066,604	10,425	11,868,060

გადავადებული და არა გაუფასურებული - 30-დან 90 დრემდე ვადაგადაცილება	2,383,468	-	670,205	-	231,330	3,285,003
სულ ვადაგადაცილებული და არაგაუფასურებული	2,383,468	-	670,205	-	231,330	3,285,003
ინდივიდუალურად გაუფასურებული სესხები - 30-დან 90 დრემდე ვადაგადაცილება	3,691,050	1,760,435	675,269	695,000	76,824	6,898,578
სულ ინდივიდუალურად გაუფასურებული სესხები	3,691,050	1,760,435	675,269	695,000	76,824	6,898,578
მინუს გაუარესების რეზერვი	(2,797,702)	(911,249)	(182,583)	(550,542)	(76,824)	(4,518,900)
სულ სესხები და ავანსები გაცემული კლიენტებზე	13,007,116	1,797,998	1,274,810	1,211,062	241,755	17,532,741

2008 წლის 31 დეკემბრისათვის გადაუხდელი სესხების ანალიზი კრედიტების ხარისხით შემდეგნაირია:

ქართულ ლარებში	კორპორა ციული სესხები	ფიზიკურ პირებზე - იპოთეკური სესხები	ფიზიკურ პირებზე - სამომხმარებლო სესხები	ფიზიკურ პირებზე - მეწარმეები	ფიზიკურ პირებზე - ავტომობილის ეიღვა	სულ
მიმდინარე და არა გაუფასურებული						
მსხვილი მსესხებლები - ორ წლიზე მეტი საკრედიტო ისტორიით	9,957,450	-	-	-	-	9,957,450
-რესტრუქტურისებული 2008 წელს სესხები მცირე მეწარმეებზე	1,606,007	-	-	-	-	1,606,007
	-	440,261	1,851,811	-	-	2,292,072
სულ მიმდინარე და არა გაუფასურებული	11,563,457	440,261	1,851,811	-	-	13,855,529
გადავადებული და არა გაუფასურებული - 30-დან 90 დრემდე ვადაგადაცილება	2,454,193	673,140	3,898	-	-	3,131,231
სულ ვადაგადაცილებული და არაგაუფასურებული	2,454,193	673,140	3,898	-	-	3,131,231
ინდივიდუალურად გაუფასურებული სესხები - 30 დრემდე ვადაგადაცილება	7,052,360	515,052	55,901	1,324,011	191,252	9,138,576

- 30-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	215,706	1,319,559	3,164	-	81,235	1,619,664
სულ ინდივიდუალურად გაუფასურებული სესხები	7,268,066	1,834,611	59,065	1,324,011	272,487	10,758,240
მინუს გაუარესების რეზერვი	(1,476,514)	(1,010,956)	(26,984)	(326,641)	(141,577)	(2,982,672)
სულ სესხები და ავანსები გაცემული კლიენტებზე	19,809,202	1,937,056	1,887,790	997,370	130,910	24,762,328

2009 წლის 31 დეკემბერს დარიცხული პროცენტი გაუფასურებულ სესხებზე იყო 81,223 ლარი (2008 წელს – 25,090 ლარი).

ძირითადი ფაქტორები, რომლებსაც ბანკი განიხილავს, არის თუ არა სესხი გაუფასურებული, არის მისი ვადაგადაცილებული სტატუსი და მასთან დაკავშირებული უზრუნველყოფის რელიზებადობა, მისი არსებობის შემთხვევაში. შედეგად, ბანკი ზემოთ წარმოადგენს გაუფასურების ანალიზს იმ სესხებისა, რომლებიც ინდივიდუალურად დადგენილია როგორც გაუფასურებული.

მიმდინარე და არა გაუფასურებული, მაგრამ რესტრუქტურისებული სესხები წარმოადგენენ სესხების საბალანსო ღირებულებას, როდემაც იქნებოდნენ ვადაგადაცილებული ან გაუფასურებული, რესტრუქტურისაციის პირობის გარეშე. ვადაგადაცილებული მაგრამ არა გაუფასურებული სესხები წარმოადგენენ უზრუნველყოფილ სესხებს, სადაც უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება ფარავს ვადაგადაცილებული პროცენტის და ძირითადი თანხის გადახდას. ანგარიშში მომხდარი თანხა, რომელიც ვადაგადაცილებულია, მაგრამ არა გაუფასურებული არის ასეთი სესხების მთლიანი ბალანსი, რომლებიც არაა მხოლოდ ცალკეული შენატანები, რომლებიც არიან ვადაგადაცილებული.

უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება იმ სესხების მიმართ, რომლებიც ვადაგადაცილებულია, მაგრამ არაა გაუფასურებული და იმ სესხების მიმართ, რომლებიც ინდივიდუალურად დადგინდენ როგორც გაუფასურებული 2009 წლის 31 დეკემბერს შემდეგია:

ქართულ ლარებში	კორპორა ციული სესხები	ფიზიკურ პირებზე - იპოთეკ ური სესხები	ფიზიკურ პირებზე - სამომხმარებლო სესხები	ფიზიკურ პირებზე - მეწარმეები	ფიზიკურ პირებზე - ავტომობილის ქიდეა	სულ
უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება- ვადაგადაცილებული, მაგრამ არა გაუფასურებულ სესხზე - უძრავი ქონება - სხვა უძრავი ქონება	3,320,520 -	- -	593,402 70,500	- -	- 318,579	3,913,922 389,079

უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება- ინდივიდუალურად გაუფასვლი სესხები - უძრავი ქონება	781,031	993,611	510,325	165,680	-	2,450,647
სულ	4,101,551	993,611	1,174,227	165,680	318,579	6,753,648

უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება იმ სესხების მიმართ, რომლებიც ვადაგადაცილებულია, მაგრამ არაა გაუფასურებული და იმ სესხების მიმართ, რომლებიც ინდივიდუალურად დადგინდენ როგორც გაუფასურებული 2008 წლის 31 დეკემბერს შემდეგია:

ქართულ ლარებში	კორპორაციული სესხები	ფიზიკური პირებზე - იპოთეკური სესხები	ფიზიკურ პირებზე - სამომხმარებლო სესხები	ფიზიკურ პირებზე - მეწარმეები	ფიზიკურ პირებზე - ავტომობილის ყიდვა	სულ
უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება- ვადაგადაცილებული, მაგრამ არა გაუფასურებული სესხზე - უძრავი ქონება - სხვა უძრავი ქონება	2,454,193 -	- 578,000	- -	- -	- -	2,454,193 578,000
ზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება- ინდივიდუალურად გაუფასურებული სესხები - უძრავი ქონება - სხვა უძრავი ქონება	1,745,706 3,053,762	1,487,610 -	7,765 -	- 1,324,011	- 179,750	3,241,081 4,557,523
სულ	7,253,661	2,065,610	7,765	1,324,011	179,750	10,830,797

აღნიშნული კლასის კლიენტებზე გაცემული სესხისა და ავანსის საბალანსო ღირებულება 2009 წლის 31 დეკემბრის იხ. შენიშვნა 26.

სესხების და ავანსის საპროცენტო განაკვეთის ანალიზი მოცემულია შენიშვნაში 23. ინფორმაცია დაკავშირებული მხარეების შესახებ ბალანსებზე მოცემულია შენიშვნაში 28.

9. გასაყიდი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები

2009 წლის 31 დეკემბერს ძირითადი გასაყიდი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები იყო:

დასახელება	ბიზნესი ხასიათი	რეგისტრაციის ქვეყანა	ღირებულება	
			2009	2008
ს/ს გაერთიანებული კლირინგ ცენტრი	ბარათების პროცესინგი	საქართველო	54,000	54,000
სულ			54,000	54,000

2008 წლის ოქტომბერში ბანკმა სხვა 9 ქართულ ბანკთან ერთად დააარსდა ბარათების პროცესინგის ცენტრი. თითოეული ბანკი ფლობს კომპანიის წილის 10% 2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

ინვესტიციურ კომპანიას არააქვს გამოცემული უახლესი ფინანსური ინფორმაცია თავის ოპერაციებზე, მისი წილების არაა კოტირებული და უახლესი სავაჭრო ფასი საზოგადოდ მისაწვდომი. მენეჯმენტს არ შეუძლია საიმედოდ შეაფასოს სამართლიანი ღირებულება აღნიშნული ინვესტიციისა. ბანკი არ გეგმავს განკარგოს ეს აქციები უახლოეს მომავალში. მენეჯმენტს არ შეუძლია საიმედოდ შეაფასოს სამართლიანი ღირებულება ბანკის წილი ინვესტიციისა აქციებში. ინვესტიცია გაწეულია ღირებულებით 54.000 ლარი.

10. შენობები, აღჭურვილობა და არამატერიალური აქტივები

ქართულ ლარებში	შენიშვნა	იჯარით აღებული საკუთრების გაუმჯობესება	მიწა და შენობები	საოფისე და კომპიუტერული აღჭურვილობა	აგეჯი, მოწყობილობა და სხვა	მიმდინარე მშენებლობა	სულ შენობები და აღჭურვილობა	არამატერიალური აქტივები	სულ
საბალანსო ღირებულება 2008 წლის 1 იანვარს		3,333	6,851,676	78,204	107,603	265,170	7,305,986	64,727	7,370
ცვეთის და ამორტიზაციის ანარიცხები ზრდა მოგება-ზარალში გადაფასებით მიღებ. მოგება-ზარალი	21	36,541 (2,546)	- (391,726)	340,939 (45,755)	20,323 (33,562)	371,678	769,480 (81,862) (391,726)	49,549 (12,947)	819, (94,) (391,7
ნარჩენი ღირებულება 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარ.		37,328	6,459,950	373,388	94,364	636,848	7,601,878	101,329	7,703,
-საბალანსო ღირებულება 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით -აკუმულირებული ცვეთა და ამორტიზაცია		40,382 (3,054)	6,459,950 -	431,445 (58,057)	150,084 (55,710)	636,848	7,718,699 (116,821)	118,616 (17,287)	7,837 (134,
ნარჩენი ღირებულება 2008 წლის 31 დეკემბერს		37,328	6,459,950	373,388	94,364	636,848	7,601,878	101,329	7,703,
-დამატებ.საშუალო ღირებ.		3,730	-	(141,619)	282,816	204,608	249,535	44,890	394,
-ცვეთის და ამორტიზაციის ანარიცხები . გადაფასებით მიღებ. მოგება-ზარალში	21	(10,586)	- (231,064)	(70,080)	(104,214)	-	(184,880) (231,064)	(22,119)	(206,) (231,0
ნარჩენი ღირებულება 2009 წლის 31 დეკემბერს		30,472	6,228,886	161,689	272,966	841,456	7,535,469	124,100	7,659,
-ძირით.საშ.საბალანსო ღირებულება 2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით -აკუმულირებული ცვეთა და ამორტიზაცია		44,112 (13,640)	6,228,886 -	289,826 (128,137)	432,890 (159,924)	841,456	7,837,170 (301,701)	163,507 (39,406)	8,000, (341,
ნარჩენი ღირებულება 2009 წლის 31 დეკემბერს		30,472	6,228,886	161,689	272,966	841,456	7,535,469	124,101	7,659,

მიმდინარე მშენებლობა შედგება შენობების აშენების და განახლებისგან. დამთავრების შემდეგ კაპიტალური დანახარჯები გადატანილი იქნება შენობის ღირებულებაში და შენობა იქნება გამოყენებული ბანკის ოფისად.

2009 წელს გაუფასურების შედეგი ასახულია მოგება-ზარალში 213,064 ლარით თბილისში განთავსებული შენობის შესაბამისად. (2008 წელი: 391,726)

11. სხვა ფინანსური აქტივები

<i>ქართულ ლარებში</i>	2009	2008
გარანტიებზე დარიცხული მისაღები საკომისიოები	24,394	1,442 34,717
მთლიანი სხვა ფინანსური აქტივები	24,394	36,159

სხვა ფინანსური დებიტორების ანალიზი კრედიტის ხარისხით 2009 წლის 31 დეკემბრისათვის შემდეგია:

<i>ქართულ ლარებში</i>	დებიტორული დავალიანება	გარანტიებზე დარიცხული საკომისიო	სულ
<i>მიმდინარე და არა გაუფასურებული</i> -საშუალო ზომის კომპანიები	-	24,394	24,394
მთლიანი სხვა ფინანსური დებიტორული დავალიანება	-	24,394	24,394

სხვა ფინანსური დებიტორების ანალიზი კრედიტის ხარისხით 2008 წლის 31 დეკემბრისათვის შემდეგია:

<i>ქართულ ლარებში</i>	დებიტორული დავალიანება	გარანტიებზე დარიცხული საკომისიო	სულ
<i>მიმდინარე და არა გაუფასურებული</i> - მაკონტროლებელი ბანკი -საშუალო ზომის კომპანიები	1,442	34,717	36,159
მთლიანი სხვა ფინანსური დებიტორული დავალიანება	1,442	34,717	36,159

ფინანსური აქტივების ანალიზი 2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოცემულია შენიშვნაში 26

ინფორმაცია დაკავშირებული მხარეების შესახებ განხილულია შენიშვნაში 28.

12. სხვა აქტივები

<i>ქართულ ლარებში</i>	2009	2008
-ავანსი ავეჯის და მოწყობილო ბების საყიდლად	-	205,657
-ავანსები მომსახურებაზე სხვა	2,609 14,265	- 6,197
სულ სხვა აქტივები	16,874	211,854
მიმდინარე ვადაგადაცილებული	16,874	6,197 205,657

13. ვალდებულება სხვა ბანკების მომართ

ქართულ ლარებში	2009	2008
სხვა ბანკების ვადიანი დეპოზიტები	4,873,411	5,557,644
სხვა ბანკების აკორესპონდენტო ანგარიშები და ოვერნაითები	1,738,308	3,522,021
ბანკის სესხები	-	930,496
მთლიანი ვალდებულება სხვა ბანკების	6,661,719	10,010,161

2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ შედგება:

ქართულ ლარებში	წარმოშობის თარიღი	დაფარვის თარიღი	ვალუტა	დასარიცხი % -ის განაკვეთი	თანა მირითად ვალუტაში	თნის ექვივალენტი GEL
საკორესპ. ანგარიში - აზერბაიჯანის საერთაშ. ბანკი (დამფუძნებელი)		მომდინარე	USD	-	250,000	421,450
საკორესპ. ანგარიში - საქართველოში ბანკებში		მომდინარე	GEL	-	1,300,000	1,300,000
საკორესპ. ანგარიში - აზერბაიჯანის საერთაშ. ბანკის მოსკოვის ფილიალი						
საკორესპ. ანგარიში - საქართველოს ბანკებში		მომდინარე	USD		10,000	16,858
ვადიანი დეპოზიტი - აზერბ. საერთაშ. ბანკი (სათაო)	სექტემბერი 2008 წელი	იანვარი 2010 წელი	EUR	8%	2,000,000	4,873,411
მთლიანი სესხები არღებული სხვა ბანკებიდან და ფინანსური ინსტიტუტებიდან					3,560,000	6,611,719

2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ შედგება:

ქართულ ლარებში	წარმოშობის თარიღი	დაფარვის თარიღი	ვალუტა	დასარიცხი % -ის განაკვეთი	თანა მირითად ვალუტაში	თნის ექვივალენტი GEL
საკორესპ. ანგარიში - აზერბაიჯანის საერთაშ. ბანკი (დამფუძნებელი)		მომდინარე	GEL	-	27	27
საკორესპ. ანგარიში - საქართველოში ბანკებში		მომდინარე	GEL	-	1,430,000	1,430,000
საკორესპ. ანგარიში - აზერბაიჯანის საერთაშ. ბანკის მოსკოვის ფილიალი		მომდინარე	USD	1,8	1,004,946	1,675,244
საკორესპ. ანგარიში - საქართველოში ბანკებში		მომდინარე	USD	-	250,000	416,750

სესხები - აზერბაიჯანის საერთაშორისო ბანკი (დაკავშირებული)	დეკემბერი 2008 წელი	იანვარი 2009 წელი	GEL	14%	930,496	930,496
ვადიანი დეპოზიტი - მაკონტროლებელი ბანკი	სექტემბერი 2008 წელი	სექტემბერი 2009 წელი	EUR	8%	2,000,000	4,729,600
ვადიანი დეპოზიტი - მაკონტროლებელი ბანკი	დეკემბერი 2008 წელი	ივნისი 2009 წელი	EUR	8%	350,154	828,044
მთლიანი სესხები არღებულ სხვა ბანკებიდან და ფინანსური ინსტიტუტებიდან					5,965,623	10,010,161

2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ვალდებულებების სხვა ბანკების მიმართ იხ. შენიშვნა 26.

საპროცენტო განაკვეთის და გადახდის ვადის ანალიზი მოცემულია შენიშვნაში 23. ინფორმაცია დაკავსირებულ მხარეების ბალანსებზე ნაჩვენებია შენიშვნაში 28.

14 კლიენტის ანგარიშები

<i>ქართულ ლარებში</i>	2009	2008
სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანიზაციები - მიმდინარე/ანგარიშსწორების ანგარიშები	-	1,983,000
სხვა იურიდიული პირები - მიმდინარე/ანგარიშსწორების ანგარიშები	51,951,117	7,395,240
ფიზიკური პირები - მიმდინარე/მოთხოვნამდე ანგარიშები	26,506	124,959
მთლიანი კლიენტის ანგარიშები	51,977,623	9,503,199

ეკონომიკური სექტორების კონცენტრაცია კლიენტის ანგარიშებში შემდეგია:

<i>ქართულ ლარებში</i>	2009		2008	
	თანხა	%	თანხა	%
მშენებლობა	36,674,484	71	5,582,509	59
სახელმწიფო სექტორი	-	-	1,983,000	21
ვაჭრობა და მომსახურება	1,512,314	3	1,466,150	15
ტრანსპორტირება	327	0	258,039	3
ფიზიკური პირები	26,506	0	124,959	1
ენერჯეტიკა	13,714,572	26	88,542	1
სხვა	49,420	0	-	-
სულ კლიენტის ანგარიშები	51,977,623	100	9,503,199	100

2009 წლის 31 დეკემბერს ბანკს 10 კლიენტი ყავდა (2008: 9 კლიენტი) 100.000 ლარზე მეტი ნაშთით ბალანსზე. ამ კლიენტების ჯამური ბალანსი იყო 51,078,999 ლარი (2008 წ - 8,897,671 ლარი) კლიენტების ანგარიშების მთლიანი მოცულობის 98%. (2008 წ - 94%).

2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სხვა იურიდიულ პირთა მიმდინარე/საანგარიშსწორებო ანგარიშებში ჩათვლილია ადგილობრივი სატრანსპორტო კომპანიის მიმდინარე ანგარიში საბალანსო ნაშთით 34,064,907 ლარი და სხვა კლიენტები საბალანსო ნაშთით 13,560,579 ლარი. ეს საბალანსო ნაშტები წარმოადგენს შესაბამისად 67%-ს და 26%-ს მთლიანი

კლიენტების ანგარისიდან 2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არ იყო მნიშვნელოვანი კონცენტრაცია.

2009 წლის 31 დეკემბერს კლიენტის ანგარიშების სამართლიანი ღირებულება (2008 იხ. შენიშვნა 26.

საპროცენტო განაკვეთი და გადახდის ვადის ანალიზიგანხილულია შენიშვნაში 23. ინფორმაცია დაკავშირებულ პირების ბალანსებზე გამხელილია შენიშვნაში 28.

15. სხვა ფინანსური ვალდებულებები

სხვა ფინანსური ვალდებულებები მოიცავენ შემდეგს:

<i>ქართულ ლარებში</i>	2009	2008
გადახდილი პროფესიული გასამრჯელოები	88,100	87,117
გადასახდელი არა-რეზიდენტ ბანკებს	45,508	101,524
მთლიანი სხვა ვალდებულებები	133,608	188,641

2008 წლის 31 დეკემბერს სხვა ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება იხ. შენიშვნა 26. ინფორმაცია დაკავშირებული პირების შესახებ იხ. შენიშვნა 28.

16. სხვა ვალდებულებები

სხვა ვალდებულებები მოიცავენ შემდეგს:

<i>ქართულ ლარებში</i>	2009	2008
ქონების გადასახადის ვალდებულება	327	45,464
სულ სხვა ვალდებულებები – მიმდინარე	327	45,464

17. სუბორდინირებული ვალი

<i>ქართულ ლარებში</i>	2009	2008
სუბორდინირებული ვალი მაკონტროლებელი ბანკიდან	8,429,000	8,335,000
სულ სუბორდინირებული ვალი	8,429,000	8,335,000

2008 წლის 14 ივლისს ბანკმა დადო სუბორდინირებული ვალის ხელშეკრულება აზერბაიჯანის საერთაშორისო ბანკთან (რეგისტრირებული აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში) 1,000,000 დოლარის ოდენობით ფინანსების მისაღებად, რომელიც უნდა იყოს გამოყენებული საბრუნავი კაპიტალის მიზნებისათვის. ძირითადი თანხა უნდა იყოს გადახდილი ერთი შენატანის სახით 2013 წლის 29 ივნისს. სუბორდინირებულ ვალს ჰქონდა საპროცენტო განაკვეთი 9% წელიწადში. ბანკი ვალდებულია გადაიხადოს პროცენტები კვარტალურად.

2007 წლის 29 ივნისს ბანკმა დადო სუბორდინირებული ვალის ხელშეკრულება აზერბაიჯანის საერთაშორისო ბანკთან (რეგისტრირებული აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში) 4,000,000 დოლარის ოდენობით ფინანსების მისაღებად, რომელიც უნდა იყოს გამოყენებული საბრუნავი კაპიტალის მიზნებისათვის. ძირითადი თანხა უნდა იყოს გადახდილი ერთი შენატანის სახით 2013 წლის 29 ივნისს. სუბორდინირებულ ვალს ჰქონდა საპროცენტო განაკვეთი 10,5% წელიწადში 2007 წლის 17 სექტემბრამდე, შემდეგ კი 9%-მდე შემცირდა 2007 წლის 17 სექტემბრის მომდევნო პერიოდისათვის. ბანკი ვალდებულია გადაიხადოს პროცენტები კვარტალურად.

სუბორდინირებული ვალის ხელშეკრულებების თანახმად, ზემოთ მოყვანილი სუბორდინირებული ვალების გასტუმრება ბანკის ლიკვიდაციის შემთხვევაში ხდება ყველა სხვა კრედიტორის შემდეგ. აღნიშნული სუბორდინირებული ვალები შეესაბამებიან საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილ კრიტერიუმებს, რათა იყოს კლასიფიცირებული როგორც “სუბორდინირებული ვალი” და ჩართული როგორც საკუთარი კაპიტალი საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად გამოთვლის და ეროვნული ბანკის მიერ

დადგენილ გარკვეულ ნორმატიულ კოეფიციენტთან შესაბამისობის მიზნებისთვის. აღნიშნული სუბორდინირებული ვალები ამ ფინანსურ ანგარიშებში არ არიან კლასიფიცირებული როგორც საკუთარი კაპიტალი.

სუბორდინირებული ვალის საბალანსო ღირებულება დაახლოებით შეესაბამება 2009 წლის 31 დეკემბერს სამართლიან ღირებულებას. იხ. შენიშვნა 28. ინფორმაცია დაკავშირებულ პირების ბალანსებზე განხილულია შენიშვნაში 28.

18. სააქციო კაპიტალი

აარსების დროისათვის ბანკის მიერ ავტორიზებული, გამოშვებული და რეგისტრირებული სააქციო კაპიტალის მთლიანი ნომინალური ღირებულება იყო 12.000,000 ლარი. 2008 წელს და 2009 წელს სააქციო კაპიტალის დონის არავითარი ცვლილება არ ყოფილა.

2009 წლის და 2008 წლის 31 დეკემბერის მდგომარეობით აზერბაიჯანის საერთაშორისო ბანკი ფლობდა ბანკის აქციების 75%, აზერბაიჯანის ინდუსტრიული ბანკი ფლობდა ბანკის 12.5% და ბ-ნი ივანე ჩხარტიშვილი ფლობდა ბანკის აქციების 12.5%.

ყველა ჩვეულებრივ აქციის ნომინალური ღირებულებაა 1000 ლარი 1 აქციაზე და ერთნაირი კოტირება აქვთ. ყოველი აქცია შეესაბამება ერთ ხმას.

19. საპროცენტო შემოსავალი და საპროცენტო ხარჯი

ქართულ ლარებში	2009	2008
საპროცენტო შემოსავალი		
საპროცენტო შემოსავალი კლიენტებზეგაცემული სესხებიდან და ავანსებიდან	2,479,143	3,169,952
საპროცენტო შემოსავალი სხვა ბანკების საკორესპონდენტო ანგარიშებზე	49,163	234,066
სულ საპროცენტო შემოსავალი	2,528,306	3,404,018
პროცენტული ხარჯი		
პროცენტული ხარჯი სუბორდინირებულ ვალზე დეპოზიტები ბანკებიდან	751,586	559,304
სხვა	501,157	122,496
	9,036	8,721
სულ პროცენტული ხარჯი	1,261,779	730,521
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	1,266,527	2,673,497

20. გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი და ხარჯი

ქართულ ლარებში	2009	2008
გასამრჯელო და საკომისიო ხარჯი		
საკომისიო ხარჯი მომსახურების ხარჯები	121,864	157,936
გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი		
საკომისიო გარანტიები და აკრედიტივები	27,058	6,914
სესხის გაცემის საკომისიო	611,178	297,990
საკომისიო ხარჯი ფულის ოპერაციებიდან	14,178	7,880
საკომისიო შემოსავალი გარანტიებიზე	196,747	74,880
სხვა გასამრჯელო და საკომისიო	11,790	26,837
სხვა გასამრჯელო და საკომისიო	154,792	74,247
საკომისიო ხარჯი ფულის ოპერაციებიდან	3,437	6,277
საკომისიო ხარჯი ფულის ოპერაციებიდან	64,233	103,277
საკომისიო ანგარიშსწორების ოპერაციებიდან	60,926	93,394
სულ გასამრჯელო და საკომისიო ხარჯი	177,827	199,463
სულ გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი	1,088,626	641,068
წმინდა გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი	910,799	441,605

21. ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები

<i>ქართულ ლარებში</i>	შენიშვნა	2009	2008
პერსონალის ხარჯები		944,240	860,308
პროფესიული გასამრჯელო	10	184,880	81,863
დაცვის ხარჯები		182,616	85,208
იჯარის გადასახადის ხარჯები		162,409	118,360
სხვა გადასახადი, გარდა მოგების გადასახადისა		144,989	141,934
შენიშვნების და აღჭურვილობის ამორტიზაცია		75,572	84,614
საკომუნიკაციო ხარჯები		27,472	16,148
საგამომცემლო და საკანცელარიო ხარჯები	10	22,119	12,947
კომუნალური მომსახურების ხარჯები		20,354	2,601
სამიველინებო ხარჯები		20,060	13,584
აღჭურვილობის რემონტის და მოვლის ხარჯები		13,857	26,153
არამატერიალური აქტივების ამორტიზაცია		14,030	17,621
დაზღვევის ხარჯები		11,430	23,278
სხვა ხარჯები		187,917	62,988
სულ ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები		2,011,945	1,547,607

22. საშემოსავლო გადასახადები

ხარჯები საშემოსავლო გადასახადებზე შეადგენენ შემდეგს:

<i>ქართულ ლარებში</i>	2009	2008
მიმდინარე გადასახადი	-	30,159
გადავადებული საგადასახადო (ხარჯი)/სარგებელი	-	-
საშემოსავლო გადასახადის ხარჯი	-	30,159

ანკის შემოსავლების უმეტესობის მიმართ გამოყენებული საშემოსავლო გადასახადის განაკვეთი შეადგენს 15% (2008წ- 15%). ქვემოთ მოცემულია შეთანხმება მოსალოდნელ და ფაქტიურ საგადასახადო დარიცხვებს შორის.

<i>ქართულ ლარებში</i>	2009	2008
IFRS ზარალი გადასახადებამდე	(750,832)	(1,474,080)

გადასახადის თეორიული დარიცხვა კანონით დადგენილი განაკვეთით (2008 წ: 15%)	112,623	221,112
საგადასახადო განაკვეთის ცვლილების ეფექტი	(4,234)	(2,415)
არ-არალიარებული პოტენციური გადავადებული საგადასახადო აქტივი	(108,389)	(218,697)
წლის მოგების გადასახადის ხარჯი	-	30,159

ბანკს აქვს არალიარებული პოტენციური გადავადებული საგადასახადო აქტივი წინ გადატანილი გამოუყენებელი საგადასახადო ზარალის მიმართ 187,459 ლარის ოდენობით (2008 წ: 111,368 ლარი) და დასაბეგრი გარდამავალი სხვაობები 203,971 ლარი (2008 წ: 171,674 ლარი).

საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის შესაბამისად, ბიზნესის და კაპიტალის ზარალი შეიძლება იყოს გადატანილი წინ 5 წლამდე. საგადასახადო ეფექტი იმ ხარჯების, რომლებიც არ ექვემდებარება დაქვითვას, შეადგენს 4,327 ლარს, რასაც იხდის ბანკი როგორც საშემოსავლო გადასახადის წინასწარ გადახდას 2009 წლის განმავლობაში. 2008 წლის 31 დეკემბერს ოფიციალურად შემოდებული ახალი კანონმდებლობის თანახმად, ბანკს არ შეუძლია ამ წინასწარი გადახდის გამოყენება იმ საშემოსავლო გადასახადების მიმართ, რომლებიც დაგროვდება მომავალ მოგებაზე. ამიტომ, ბანკმა გადაწყვიტა ჩაერთო ეს წინასწარი გადახდა მოგების და ზარალის ანგარიშში. კანონით დადგენილი გადასახადის განაკვეთი შეიცვალა 15%-მდე 2009 წლის 1 იანვრიდან (2008 წ: 15%).

IFRS-ის და საქართველოს კანონით დადგენილი საგადასახადო წესებს შორის განსხვავებამ გამოიწვია აქტივების და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებების გარდამავალი სხვაობები ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის და მათ საგადასახადო ბაზებს შორის. ქვემოთ დეტალურადაა აღწერილი ამ დროებითი სხვაობების მოძრაობის საგადასახადო ეფექტი და დაფიქსირებულია 15%-იან განაკვეთზე.

<i>ქართულ ლარებში</i>	2008 წლის 31 დეკემბერი	დაფიქსირებულ ი მოგება-ზარალში	2009 წლის 31 დეკემბერი
გადასახადს დაქვემდებარებული გარდამავალი სხვაობების საგადასახადო ეფექტი			
გადავადებული საგადასახადო ზარალი	111,368	76,091	187,459
დარიცხული პროფესიული საკომისიო ქონების გაუფასურება	13,069	1,310	14,379
ქონების გაუფასურება	58,759	34,660	93,419
შენიშვნების და აღჭურვილობის ამორტიზაცია	(14,785)	2,386	(12,399)
სესხის გაუფასურების რეზერვი	99,915	-	99,915
დარიცხული საპროცენტო შემოსავალი სხვა	(6,575)	160	(6,415)
	21,290	(6,218)	15,072
მთლიანი გადავადებული საგადასახადო აქტივი	304,401	1,857	411,514
ალიარებული გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	21,360	-	(18,814)
გადადებული საგადასახადო აქტივი - არალიარებული	283,041	108,389	391,430
<i>ქართულ ლარებში</i>	2007 წლის 31 დეკემბერი	დაფიქსირებულ ი მოგება-ზარალში	2008 წლის 31 დეკემბერი

გადასახადს დაქვემდებარებული გარდამავალი სხვაობების საგადასახადო ეფექტი			
გადავადებული საგადასახადო ზარალი	76,672	34,696	111,368
დარიცხული პროფესიული საკომისიო	11,682	1,387	13,069
ქონების გაუფასურება	-	58,759	58,759
რეზერვი პოტენციური ჯარიმებზე	8,330	(8,330)	-
შენიშვნების და აღჭურვილობის	(6,568)	(8,217)	(14,785)
ამორტიზაცია	(25,772)	125,687	99,915
სესხის გაუფასურების რეზერვი	-	(6,575)	(6,575)
დარიცხული საპროცენტო შემოსავალი	-	21,290	21,290
სხვა			
მთლიანი გადავადებული საგადასახადო აქტივი	96,684	-	304,401
აღიარებული გადავადებული საგადასახადო ვალდებულება	(32,340)	-	(21,360)
გადავადებული საგადასახადო აქტივი - არაღიარებული	64,344	218,697	283,041

იმის მიუხედავად, რომ ადმინისტრაცია ვარაუდობს, რომ ბანკს ექნება მომავალი გადასახადს დაქვემდებარებული მოგება იმისათვის, რომ შეძლოს გამოიყენოს გადავადებული საგადასახადო ზარალი, როგორც ახლად ჩამოყალიბებულმა ორგანიზაციამ, ადმინისტრაცია თვლის, რომ ჯერ არ აქვს დამაჯერებელი მტკიცება, რომელიც შეძლებდა საკმარისი გადასახადს დაქვემდებარებული მოგების ხელმისაწვდომობის დამტკიცებას, რომლის მიმართ შეიძლება იყოს მიღებული მნიშვნელობა გადავადებული საგადასახადო აქტივის გამოსათვლელად. იხ. 4 შენიშვნა.

23 ფინანსური რისკის მართვა

ბანკს აქვს მიდრეკილება ფინანსური რისკებისადმი, რომლებიც შეიცავენ საკრედიტო, ლიკვიდობის, საბაზრო და საოპერაციო რისკებს. რისკის მიღება საბანკო ბიზნესისგან განუყოფელია. ბანკის რისკის მართვის ფუნქციის მიზანია სათანადო ბალანსის მიღწევა რისკსა და ამონაგებს შორის და ბანკის ფინანსურ მდგომარეობაზე შესაძლო უარყოფითი ეფექტების მინიმუმამდე დაყვანა.

საკრედიტო რისკი. საკრედიტო რისკი არის ბანკის ფინანსური ზარალის რისკი, თუ კლიენტი ან შემხვედრი მხარე სათანადო დროს ვერ შეძლებს თავისი ვალდებულების კონტრაქტით შესრულებას. საკრედიტო რისკის ძირითადი ნაწილი წარმოიქმნება ბანკის სესხებიდან, კლიენტებისთვის გაცემული ავანსებიდან და გარებალანსური კრედიტის დაუცველობიდან. რისკის ანგარიშგების მიზნებისათვის ბანკი განიხილავს და კონსოლიდირებას ახდენს საკრედიტო რისკისკენ მიდრეკილების ყველა ელემენტზე, ისეთისა როგორცაა ინდივიდუალური კლიენტის და შემხვედრი მხარის გადაუხდელობის რისკი და ინდუსტრიული რისკი.

ბანკმა ჩამოაყალიბა საკრედიტო კომიტეტი, რომელიც პასუხისმგებელია ინდივიდუალურ მსესხებლებისათვის კრედიტების ლიმიტის დამტკიცებაზე:

- მაკონტროლებელი ბანკი იხილავს და ამტკიცებს ყველა 1,000,000 დოლარზე მეტ თანხას. ის აგრეთვე პასუხისმგებელია ხელმძღვანელობის გამოშვებაზე ბანკის საკრედიტო კომიტეტებისათვის ყველა სხვა სესხის მიმართ;
- ბანკის საკრედიტო კომიტეტი იხილავს და ამტკიცებს კრედიტებს 1,000,000 დოლარზე ნაკლებს. საკრედიტო კომიტეტი იკრიბება ყოველკვირეულად.

2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სესხების პორტფელის დაყოფა ეკონომიკის და პროდუქტების სექტორებზე მოცემულია შენიშვნაში 8.

საკრედიტო რისკისკენ მიდრეკილება აგრეთვე ფასდება და იმართება, ნაწილობრივ, უზრუნველყოფის მიღებით, საკუთრებაზე იპოთეკური პროცენტების სახით, აქტივების და ფასიანი ქაღალდების დაგირავების და სხვა უზრუნველყოფის, კორპორაციული და პერსონალური გარანტიების კონტროლით და მონიტორინგით.

თუმცა უზრუნველყოფა არის მნიშვნელოვანი შემამსუბუქებელი ფაქტორი საკრედიტო რისკის შეფასებაში, ბანკის პოლიტიკაა დაადგინოს, რომ კლიენტი სესხების გადახდის უნარი აქვს, და არ ენდოს უბრალოდ მხოლოდ გარანტიას. უზრუნველყოფა განიხილება როგორც გადახდის მეორადი წყარო. განსაზღვრულ შემთხვევებში, კლიენტის ფინანსური მდგომარეობის ან პროდუქტის ან თანხების ტიპის მიხედვით, კრედიტი შეიძლება იყოს დაუცველი.

საკრედიტო რისკისკენ მაქსიმალური მიდრეკილება. ბანკის საბალანსო ანგარიშის საკრედიტო რისკისკენ მაქსიმალური მიდრეკილება ზოგადად აისახება ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულებებში საბალანსო ანგარიშზე, გარდა კლიენტებისათვის მიცემული სესხებისა და ავანსებისა. კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და ავანსების საკრედიტო რისკისკენ მაქსიმალური მიდრეკილება განიღულია შენიშვნაში 8. აქტივების და ვალდებულებების ურთიერთხათვის შესაძლო ზემოქმედება პოტენციური საკრედიტო მიდრეკილების შემცირებაზე უმნიშვნელოა.

ბალანსის გარეშე სტატიების საკრედიტო რისკი ფასდება ისევე, როგორც საბალანსო სტატიებისათვის. ბანკის მაქსიმალური მიდრეკილება ბალანსის გარეშე საკრედიტო რისკისკენ ასახულია შენიშვნაში 26 “გაუთვალისწინებელი ხარჯები და ვალდებულებები”.

გარეგანსური ფინანსური ინსტრუმენტების საკრედიტო რისკი განისაზღვრება, როგორც ზარალის შესაძლებლობა ფინანსური ინსტრუმენტის სხვა მხარის მიერ კონტრაქტის პირობების შესრულების შეუძლებლობის შედეგად. ბანკი იყენებს ისეთივე საკრედიტო პოლიტიკას, როდესაც აკეთებს პირობით ვალდებულებებს, როგორც ის აკეთებს საბალანსო ანგარიშის ფინანსური ინსტრუმენტებისათვის დადგენილი კრედიტზე თანხმობის, რისკის კონტროლის ღონისძიებების და მონიტორინგის პროცედურების მეშვეობით.

საბაზრო რისკი. ბანკი იღებს თავის თავზე საბაზრო რისკს. საბაზრო რისკები წარმოიქმნება ღია პოზიციებისგან (ა) ვალუტაში, (ბ) საპროცენტო განაკვეთში და (გ) საკუთარი კაპიტალის პროდუქტებში; ყველა ისინი მიდრეკილია ზოგადი და სპეციფიკური საბაზრო მოძრაობებისკენ. მენეჯმენტის საბაზრო რისკის მართვის მიზანი იმაში მდგომარეობს, რომ შეზღუდოს და შეამციროს შესაძლო ზარალის თანხა ღია საბაზრო პოზიციებიდან, რომლებიც შეიძლება განიცადოს ბანკმა სავალუტო კურსის და საპროცენტო განაკვეთის რისკის უარყოფითი ცვლილებების გამო. მენეჯმენტი ადგენს დასაშვებ ღონისძიებებს რისკის მნიშვნელობაზე და ახდენს მის ყოველდღიურ მონიტორინგს. ამჟამად მენეჯმენტი ახდენს რისკის დონის ფორმალიზებას, რომელიც შეიძლება იყოს მიღებული ბანკის მიერ, რადგან ოპერაციების მოცულობა იზრდება, სანამ ეს ღონისძიებები არ იქნება დამტკიცებული დირექტორთა საბჭოს მიერ.

სავალუტო რისკი. სავალუტო რისკის მიმართ მენეჯმენტი ვალუტის მიხედვით ადგენს ღონისძიებებს რისკის მიდრეკილების დონეზე და ჯამში როგორც დღე-ღამის, ასევე დღის პოზიციებისთვის, რომელთა მონიტორინგი ყოველდღიურად ხდება. ქვემოთ მოცემული ტაბულა აჯამებს ბანკის უცხოური ვალუტის სავალუტო კურსის ცვლილების რისკისადმი მიდრეკილებას.

ბანკის უცხოური ვალუტის სავალუტო კურსის ცვლილების რისკისადმი მიდრეკილება 2009 წლის 31 დეკემბერს შემდეგია:

ქართულ ლარებში	მონეტარული ფინანსური აქტივები	მონეტარული ფინანსური ვალდებულებები	საღლო ანგარიშის პოზიცია
GEL	6,182,227	3,871,767	2,331,040
USD	26,423,224	24,332,843	2,090,381
EURO	36,131,940	38,947,9720	(2,815,980)
სულ	68,737,391	67,151,950	1,585,441

ბანკის უცხოური ვალუტის სავალუტო კურსის ცვლილების რისკისადმი მიდრეკილება 2008 წლის 31 დეკემბერს შემდეგია:

ქართულ ლარებში	მონეტარული ფინანსური აქტივები	მონეტარული ფინანსური ვალდებულებები	საღლო ანგარიშის პოზიცია
GEL	9,560,794	3,811,000	5,749,794
USD	17,682,000	18,569,001	(887,001)
EURO	2,937,000	5,657,00	(2,720,000)
სულ	30,179,794	28,037,001	2,142,793

ზემოთ მოყვანილი ანალიზი შეიცავს მხოლოდ მონეტარულ აქტივებს და ვალდებულებებს. არა-მონეტარული აქტივები არ განიხილებიან როგორც მატერიალური სავალუტო რისკის მომტანი.

ბანკს აქვს პროცედურები საქართველოს ეროვნული ბანკის მოთხოვნების შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად. მათ შორის:

- იმის უზრუნველყოფა და მონიტორინგი, რომ ღია სავალუტო პოზიციები იმ ზღვარზე ნაკლებია, რაც დაწესებულია საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ, რაც შეადგენს ფიქსირებული საზედამხედველო კაპიტალის 20%;

- სავალუტო რისკის ზღვრების გამოთვლა სამუშაო დღის განმავლობაში და აგრეთვე ყოველი დღის ბოლოს; და

- როდესაც ღია სავალუტო პოზიციები არ არის დაბალანსებული, ბანკი ვალდებულია დაუყოვნებლივ შეუდგეს ისეთ ოპერაციებს, რომლებიც დააბალანსებენ ღია სავალუტო პოზიციებს. ამ ქმედებებს აუცილებელს ხდის მენეჯმენტის მოთხოვნა.

ბანკი გასცემს სესხებს და ავანსებს, დენომინირებულს უცხოურ ვალუტაში. მოგების ნაკადის და მსესხებლის ხარჯების სტრუქტურის მიხედვით ვალუტების, რომლებშიც სესხები და ავანსები გაიცემა, შესაძლო რევალვაციას ქართულ ლართან მიმართებაში, შეუძლია უარყოფითად იმოქმედოს მსესხებლის გადახდის უნარიანობაზე და ამიტომ გაზარდის მომავალი სესხის ზარალის პოტენციალი.

შემდეგი ცხრილი წარმოადგენს მოგების და ზარალის და საკუთარი კაპიტალის მგრძობიარობას სავალუტო კურსის გონივრულად შესაძლო ცვლილებების მიმართ, გამოყენებულს საბალანსო ანგარიშის თარიღზე, თუ ყველა სხვა ცვლადს კონსტანტად ჩავთვლით:

	2009 წლის 31 დეკემბერს	2009 წლის 31 დეკემბერს	2008 წლის 31 დეკემბერს	2008 წლის 31 დეკემბერს
ქართულ ლარებში	გავლენა მოგებაზე ან ზარალზე	გავლენა სამართლიან ღირებულებაზე	გავლენა მოგებაზე ან ზარალზე	გავლენა სამართლიან ღირებულებაზე
აშშ დოლარის გამაგრება 10%-ით	209,038	209,038	(88,700)	
აშშ დოლარის დასუსტება 10%-ით	(209,038)	(209,038)	88,700	

ევროს გამაგრება 5%-ით	(140,799)	(140,799)	(136,000)	(
ევროს დასუსტება 5%-ით	140,799	140,799	136,000	)

თუ არ ჩავთვლით ბანკის მოგებაზე ან ზარალზე მოქმედების ამ შედეგს, სავალუტო კურსის ასეთ ცვლილებებს ბანკის საკუთარ კაპიტალზე სხვა არავითარი ზემოქმედება არ აქვს.

რისკისადმი მიდრეკილება იყო გამოთვლილი მხოლოდ მონეტარული ბალანსებისათვის, დენომინირებულს სხვა ვალუტაში, რომელიც განსხვავდება ბანკის შესაბამისი ეკონომიკური სუბიექტის ფუნქციონალური ვალუტისგან.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი. ბანკი იღებს თავის თავზე საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების დომინირებული დონეების მერყეობის ეფექტების მიმართ რისკის მიდრეკილებას მის ფინანსურ მდგომარეობაზე და ფულადი სახსრების ნაკადებზე. საპროცენტო მარჯები ასეთი ცვლილებების შედეგად შეიძლება გაიზარდოს, მაგრამ შეიძლება დაეცეს ან გამოიწვიოს ზარალი იმ შემთხვევაში, თუ წარმოიქმნება მოულოდნელი მოძრაობები. მენეჯმენტი ახდენს ყოველდღიურ მონიტორინგს და ადგენს ლიმიტებს საპროცენტო განაკვეთის ხელახალი შეფასების არაშესაბამისობის დონეზე, რომელიც შეიძლება იყოს წამოწეული. ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი აჯამებს ბანკის მიდრეკილებას საპროცენტო განაკვეთის რისკისადმი. ეს ცხრილი წარმოადგენს ბანკის ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების დაჯგუფებულ თანხებს საბალანსო ღირებულებით, მათი კატეგორიად დაყოფა გაკეთებულია უფრო ადრეული კონტრაქტის განაკვეთის ხელახალი შეფასების ან გადახდის ვადის მიხედვით.

ქართულ ლარებში	უვალო, 1 თვეზე ნაკლები	1-6 თვე	6-12 თვე	1 წელზე მეტი	სულ
31 დეკემბერი 2009 წელი					
მთლიანი ფინანსური აქტივები	54,367,178	6,209,843	1,278,212	6,882,738	68,737,971
მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები	58,517,686	44,356	160,908	8,429,000	67,151,950
სუფთა საპროცენტო მგრძნობიარობის სხვაობა 2009 წლის 31 დეკემბერს	(4,150,508)	6,165,487	1,117,304	(1,546,262)	1,586,021
31 დეკემბერი 2008 წელი					
მთლიანი ფინანსური აქტივები	9,690,794	2,485,000	3,556,000	14,502,000	30,233,794
მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები	14,144,721	827,680	4,729,600	8,335,000	28,037,001
სუფთა საპროცენტო მგრძნობ-ს სხვაობა 2008 წ. 31 დეკემბერს	(4,453,927)	1,657,320	(1,173,600)	6,167,000	2,196,793

ბანკი ახდენს მისი ფინანსური ინსტრუმენტების საპროცენტო განაკვეთის მონიტორინგს. ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი აჯამებს საპროცენტო განაკვეთებს იმ ანგარიშების საფუძველზე, რომლებიც შემოწმებულია მენეჯმენტის მიერ:

წლიური %	2009წ			2008წ		
	GEL	USD	EUR	GEL	USD	EUR

აქტივები						
ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები	3,0	0,5	0,5	3,0	1,75	1,75
კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები - კორპორაციული	17,0	18,7	19,3	16,5	16,5	-
კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები - საცალო პროდუქტები	24,0	18,2	21,1	18,4	18,9	15,0
ვალდებულებები						
ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ	-	8,0	8,0	-	8,0	-
სუბორდინირებული ვალი	-	9,0	-	-	9,0	-

ნიშანი “-“ ზემოთ მოყვანილ ტაბულაში ნიშნავს, რომ ბანკს არა აქვს შესაბამისი აქტივები ან ვალდებულებები შესაბამის ვალუტაში.

ბანკის ყველა ინსტრუმენტს აქვს ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთი და შესაბამისად ბანკმა ამ წელს არ ჩართო მოგების რაიმე მგრძობიარობის გამხელა საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებებისადმი.

გეოგრაფიული რისკის კონცენტრაცია. ბანკის ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია 200 წლის 31 დეკემბრისათვის აღწერილია ქვემოთ.

<i>ქართულ ლარებში</i>	საქართველო	ეთგო	არა-ეთგო	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები	1,896,015	35,824	48,731,681	50,663,520
რეგულირების სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	516,736	-	-	516,736
კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები	17,533,321	-	-	17,533,321
ინვესტიციები სარეალიზაციო ფასიან ფალაღებში	54,000	-	-	54,000
სხვა ფინანსური აქტივები	24,394	-	-	24,394
მთლიანი ფინანსური აქტივები	20,024,466	35,824	48,731,681	68,791,971
ვალდებულებები				
ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ	16,858	-	6,594,861	6,611,719
კლიენტის მიმდინარე ანგარიშები	51,819,425	-	158,198	51,977,623
სუბორდინირებული ვალი	-	-	8,429,000	8,429,000
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	89,765	-	43,843	133,608
მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები	51,926,048	-	15,225,902	67,151,950
სუფთა საბალანსო პოზიცია	(31,901,582)	35,824	33,505,779	1,640,021
კრედიტთან დაკავშირებული ვალდებულებები	808,238	-	-	808,238
საგარანტიო წერილები	10,468,087	-	-	10,468,087

ქვემოთ აღწერილია ჯგუფის ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია 2008 წლის 31 დეკემბრისათვის.

<i>ქართულ ლარებში</i>	საქართველო	ეთგო	არა-ეთგო	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები	2,570,033	35,582	2,057,672	4,663,287
რეგულირების სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	718,020	-	-	718,020
კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები	24,762,328	-	-	24,762,328
ინვესტიციები სარეალიზაციო ფასიან ფაქტორებში	54,000	-	-	54,000
სხვა ფინანსური აქტივები	36,159	-	-	36,159
მთლიანი ფინანსური აქტივები	28,140,540	35,582	2,057,672	30,233,794
ვალდებულებები				
ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ	2,777,636	-	7,232,525	10,010,161
კლიენტის მიმდინარე ანგარიშები	9,503,199	-	-	9,503,199
სუბორდინირებული ვალი	-	-	8,335,000	8,335,000
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	7,555	4,062	177,024	188,641
მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები	12,288,390	4,062	15,744,549	28,037,001
სუფთა საბალანსო პოზიცია	15,852,150	31,520	(13,686,877)	2,196,793
კრედიტთან დაკავშირებული ვალდებულებები	5,201,006	-	-	5,201,006
საგარანტიო წერილები	4,606,711	-	-	4,606,711

აქტივები, ვალდებულებები და კრედიტთან დაკავშირებული ვალდებულებები ძირითადად დამყარებულია ქვეყანაზე, რომელშიც მდებარეობს შემხვედრი მხარე. საღარიბოში ნაღდი ფულის ნაშთი და შენობები და აღჭურვილობა განაწილებულია იმ ქვეყნების მიხედვით, სადაც ისინი ფიზიკურად იმყოფებიან.

სხვა რისკის კონცენტრაცია. მენეჯმენტი საკრედიტო რისკის კონცენტრაციის მონიტორინგს და აღიარებას ახდენს, იმით რომ იღებს სხვადასხვა ანგარიშებს, რომლებიც ეხება სესხებს. 2009 წლის 31 დეკემბერს ბანკს არ გააჩნდა ასეთი რისკის რაიმე მნიშვნელოვანი კონცენტრაცია.

მენეჯმენტი განსაზღვრავს კონცენტრაციას რაოდენობრივი მონაცემების შეფასებით რისკისადმი მისი მიდრეკილების შესახებ საანგარიშო თარიღზე. ეს გამხელა ეყრდნობა ინფორმაციას, რომელიც მიეწოდება ბანკის შიგნით წამყვან ხელმძღვანელ პერსონალს და შეიცავს, მაგალითად, ისეთი რისკების კონცენტრაციის აღმოჩენას, როგორცაა სავალუტო, საკრედიტო და საპროცენტო.

ლიკვიდურობის რისკი. ლიკვიდურობის რისკი განისაზღვრება როგორც იმის რისკი, რომ ორგანიზაცია შეხვედება სირთულეს ფინანსურ ვალდებულებებთან დაკავშირებული ვალდებულებების შესრულებაში. ბანკის ხელმისაწვდომ ფულად რესურსებზე ყოველდღიური მოთხოვნებია კლიენტის ანგარიშებიდან და გარანტიებიდან. ბანკი არ ინარჩუნებს ფულად რესურსებს იმისათვის, რომ დააკმაყოფილოს ყველა ეს საჭიროება, რადგან გამოცდილება აჩვენებს, რომ გადახდას დაქვემდებარებული ფონდების რეინვესტირების

მინიმალური დონის პროგნოზირება შესაძლებელია საიმედოობის მაღალი დონით. ლიკვიდურობის რისკს მართავს ბანკის აქტივების და პასივების კომიტეტი.

ბანკი ცდილობს შეინარჩუნოს სტაბილური ფინანსირების ბაზა, რომელიც მოიცავს უპირველესად თანხებს, რომლებიც ერგება სხვა ბანკებს, კორპორაციულ და საცალო კლიენტურის დეპოზიტებს და აბანდებს ფინანსებს ლიკვიდური აქტივების დივერსიფიცირებულ პორტფელში, იმისათვის რომ შეეძლოს სწრაფად და დაუბრკოლებლად უპასუხოს ლიკვიდურობის გაუთვალისწინებელ მოთხოვნებს.

ბანკის ლიკვიდურობის მართვა მოითხოვს ლიკვიდური აქტივების დონის განხილვას, რომლებიც საჭიროა ვალდებულებების გადახდისათვის, როდესაც მათი გადახდის ვადა დადგება; ფინანსირების რიგ წყაროში შეღწევა შეინარჩუნოს; შეინარჩუნოს გაუთვალისწინებელი ფინანსირების გეგმა და მოახდინოს საბალანსო ანგარიშის მონიტორინგი ლიკვიდურობის ფარდობის სარეგულაციო მოთხოვნების მიმართ. ბანკი ყოველთვიურად გამოითვლის ლიკვიდურობის ფარდობას საქართველოს ეროვნული ბანკის მოთხოვნების თანახმად. ეს ფარდობა, რომლის მონიტორინგი ხდება, არის ლიკვიდურობის კოეფიციენტი; ის გამოითვლება როგორც მაღალი ლიკვიდურობის მქონე აქტივების შეფარდება იმ ვალდებულებებისადმი, რომლებიც გადაიხდება მოთხოვნით (მათ შორის ბალანსის გარეშე ვალდებულებებისა, რომელთა ვადა 6 თვეზე ნაკლებია). და უდრის 38.11% 2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით (2008 წ: 23.25%).

სებ-ის მიერ დადგენილი ინსტრუქციის მიხედვით, ბანკი გამოითვლის მყისიერ ლიკვიდურობას, როგორც დღიური საშუალო ლიკვიდური აქტივების ფარდობას დღიური საშუალო ლიკვიდური ვალდებულებების მიმართ. ეს ფარდობა გამოითვლება იმ ბალანსებზე დაყრდნობით, რომლებიც გამოიყვანება კანონით დადგენილი ბანკის ფინანსური ანგარიშებიდან.

სებ-ს აქვს დადგენილი საჭირო ლიკვიდურობის მინიმალური დონეები. 2009 წლის 31 დეკემბრისათვის ბანკი შეესაბამებოდა ყველა ამ მუხლს.

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი აჩვენებს ვალდებულებებს 2009 წლის 31 დეკემბრისათვის მათი დარჩენილი კონტრაქტული ვადების მიხედვით. ეს თანხები, აღიარებული ვადების ცხრილში, არიან კონტრაქტული არადისკონტირებული ფულადი სახსრების ნაკადები და ბრუტო სესხის ვალდებულებები.

როდესაც გადასახადი თანხა არ არის ფიქსირებული, აღიარებული თანხა განისაზღვრება იმ პირობებზე მითითებით, რომლებიც არსებობდა საანგარიშო თარიღზე. უცხოურ ვალუტაში გადახდები გადაითვლება “სპოტ” სავალუტო კურსის გამოყენებით საბალანსო ანგარიშის თარიღზე.

ფინანსური ვალდებულებების ვადების ანალიზი 2009 წლის 31 დეკემბერს შემდეგია:

ქართულ ლარებში	უვადო 1 თვეზე ნაკლები	1-6 თვე	6-12 თვე	12 თვე -5 წელი	სულ
----------------	-----------------------------	---------	----------	-------------------	-----

ვალდებულებები					
ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ	6,611,719	-	-	-	6,611,719
კლიენტის ანგარიშები	51,816,715	-	160,908	-	51,977,623
სუბორდინირებული ვალი	77,266	386,330	463,596	11,210,570	12,137,762
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	89,579	44,356	-	-	133,935
საკრედიტო ხაზების ვალდებულებები	808,238	-	-	-	808,935
საგარანტ. ჭერი-ის ვალდ.	10,468,087	-	-	-	10,468,087
მთლიანი პოტენციური მომავალი გადახდები ფინანსურ ვალდებულებებზე	69,871,604	430,686	624,504	11,270,570	82,137,364

ფინანსური ვალდებულებების ვადების ანალიზი 2008 წლის 31 დეკემბერს შემდეგია:

<i>ქართულ ლარებში</i>	უვადო 1 თვეზე ნაკლები	1-6 თვე	6-12 თვე	12 თვე -5 წელი	5 წელზე მეტი	სულ
ვალდებულებები						
ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ	4,452,881	-	5,557,280	-	-	10,010,161
კლიენტის ანგარიშები	9,503,199	-	-	-	8,335,000	9,503,199
სუბორდინირებული ვალი	77,266	386,330	463,596	927,192	11,210,570	13,064,954
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	188,641	-	-	-	-	188,641
საკრედიტო ხაზების ვალდებულებები	5,201,006	-	-	-	-	5,201,006
საგარანტ.წერილ.ვალდ.	4,606,711	-	-	-	-	4,606,711
მთლიანი პოტენციური მომავალი გადახდები ფინანსურ ვალდებულებებზე	24,029,704	386,330	6,020,876	927,192	11,210,570	42,574,672

ბანკი არ იყენებს ზემოთ მოყვანილ არადისკონტირებული ვადების ანალიზს ლიკვიდურობის სამართავად, სამაგიეროდ ბანკი ახდენს ვალის მოსალოდნელი ვადების მონიტორინგს, რაც შეიძლება ასე იყოს შეჯამებული 2009 წლის 31 დეკემბერს:

<i>ქართულ ლარებში</i>	უვადო 1 თვეზე ნაკლები	1 - 6 თვე	6 - 12 თვე	12 თვეზე მეტი	სულ
აქტივები					
ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები	50,663,520	-	-	-	50,663,520
რეკლამების სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	516,736	-	-	-	516,736
კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები	3,162,528	6,209,843	1,278,212	6,882,158	17,532,741
სხვა ფინანსური აქტივები	24,394	-	-	-	24,394
მთლიანი ფინანსური აქტივები	54,367,178	6,209,843	1,278,212	6,882,158	68,737,391

ვალდებულებები					
ვალდებ.სხვა ბანკების მიმართ	6,611,719		-	-	6,611,719
კლიენტის მიმდ.ანგარიშები სხვა ფინანსური ვალდებულებები	51,816,715	-	160,908	-	51,977,623
სუბორდინირებული ვალი	89,252	44,356	-	-	133,608
	-	-	-	8,429,000	8,429,000
მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები	58,517,686	44,356	160,908	8,429,000	67,151,950
წმინდა სიჭარბე ლიკვიდურობაში 2009 წლის 31 დეკემბერს	(4,150,508)	6,165,487	1,117,304	(1,546,842)	1,585,441
კუმულაციური სიჭარბე ლიკვიდურობაში 2009 წლის 31 დეკემბერს	(4,150,508)	2,014,979	3,132,283	1,585,441	-

თუმცა გლობალურმა მოვლენებმა მნიშვნელოვანი ზეგავლენა მოახდინეს ახალი ან გახანგრძლივებული სესხების მიღების შესაძლებლობაზე სხვა ფინანსური ინსტიტუტებიდან, იქ კი, სადაც ის ხელმისაწვდომია, ფინანსირების ღირებულება ჩვეულებრივ გაიზარდა, მენეჯმენტი აქტიურად მართავს ამ პოზიციას და სჯერა, რომ ბანკი მიიღებს საკმარის რესურსებს მისი მაკონტროლებელი ბანკიდან იმისათვის, რომ გააგრძელოს მისი მიმდინარე ვალდებულებების შესრულება, როდესაც მათი გადახდის ვადა დადგება.

ანგარიშგების გამოშვების თარიღზე, ბანკმა მიიღო მხარდაჭერის წერილი მისი მაკონტროლებელი ბანკიდან, რომელშიც გამოხატულია მისი უნარი და განზრახვა გააგრძელოს ფინანსური მხარდაჭერა მომდევნო 12-თვიანი პერიოდის განმავლობაში. შესაბამისად, მენეჯმენტმა მოამზადა ეს ფინანსური ანგარიში მოქმედი ურთიერთობის საფუძველზე. იხ. შენიშვნა 4.

ანალიზი მოსალოდნელი გადახდის თარიღის მიხედვით შეიძლება იყოს შეჯამებული შემდეგნაირად 2008 წლის 31 დეკემბერს:

<i>ქართულ ლარებში</i>	უვადო 1 თვეზე ნაკლები	1 - 6 თვე	6 - 12 თვე	12 თვეზე მეტი	სულ
აქტივები					
ფულადი სახსრები და ფულა დი სახსრ-ს ეკვივალენტები	4,663,288	-	-	-	4,663,288
რეგულირების სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	718,019	-	-	-	718,019
კლიენტებზე გაცემული სესხები და ავანსები	4,273,328	2,485,000	3,556,000	14,448,000	24,762,328
სხვა ფინანსური აქტივები	36,159	-	-	0	36,159
მთლიანი ფინანსური აქტივები	9,690,794	2,485,000	3,556,000	14,448,000	30,179,794

ვალდებულებები ბალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ კლიენტის მიმდინარე ანგარიშები სხვა ფინანსური ვალდებულებები სუბორდინირებული ვალი	4,452,881	827,680	4,729,600	-	10,010,161
	9,503,199	-	-	-	9,503,199
	188,641	-	-	-	188,641
	-	-	-	8,335,000	8,335,000
მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები	14,144,721	827,680	4,729,600	8,335,000	28,037,001
წმინდა სიჭარბე ლიკვიდურობაში 2009 წლის 31 დეკემბერს	(4,453,927)	1,657,320	(1,173,600)	6,113,000	2,141,793
კუმულაციური სიჭარბე ლიკვიდურობაში 2009 წლის 31 დეკემბერს	(4,453,927)	(2,796,607)	(3,970,207)	2,142,793	-

აქტივების და ვალდებულებების ვადების და საპროცენტო განაკვეთების დაბალანსება და/ან კონტროლირებადი დაუბალანსება ფუნდამენტურია ბანკის მენეჯმენტისათვის. ბანკისთვის მთლიანად დაბალანსება უზრუნველყოფს ვინაიდან გარიგებები ხშირად გაურკვეველი ვადისა და განსხვავებული ტიპებისაა. დაუბალანსებელი პოზიცია პოტენციურად აძლიერებს მომგებიანობას, მაგრამ ასევე შეუძლია გაზარდოს ზარალის რისკი. აქტივების და ვალდებულებების ვადები და პროცენტული ვალდებულებების შეცვლის უნარი მისაღები ხარჯით, მათი გადახდის ვადის დადგომისას მნიშვნელოვანი ფაქტორებია ბანკის ლიკვიდურობის და საპროცენტო განაკვეთის და სავალუტო კურსის ცვლილებებისადმი მისი მიდრეკილების შეფასებაში.

ლიკვიდურობის მოთხოვნები იმისათვის, რომ მხარი დაუჭიროს მოთხოვნებს გარანტიებით და სარეზერვო საგარანტიო წერილებით, მნიშვნელოვნად ნაკლებია, ვიდრე ვალდებულების თანხა, რადგან ბანკი ზოგადად არ ვარაუდობს, რომ მესამე მხარე აიღებს ფინანსებს შეთანხმებით. კრედიტის გაცემის ვალდებულებების მთლიანი გადაუხდელი კონტრაქტული თანხა აუცილებლობით არ წარმოადგენს ნაღდი ფულის მომავალ მოთხოვნებს, რადგან ამ ვალდებულებებიდან მრავალს ვადა გაუვა ან შეწყდება ფინანსირების გარეშე.

24. კაპიტალის მართვა

კაპიტალის მართვაში ბანკის ამოცანები იმაში მდგომარეობს, რომ შეასრულოს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დაწესებულ კაპიტალის მოთხოვნები, დაიცვას ბანკის უნარი გააგრძელოს საქმიანობა როგორც მოქმედმა საწარმომ და შეინარჩუნოს კაპიტალის საკმარისი ბაზა, რომ მიაღწიოს კაპიტალის ადეკვატურობის ფარდობას მინიმუმ 12%. საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დაწესებულ კაპიტალის ადეკვატურობის ფარდობებთან შესაბამისობის მონიტორინგი წარმოებს ყოველთვიურად, მათი კალკულაციის აღმწერ ანგარიშებს განიხილავს და ხელს აწერს ბანკის გენერალური დირექტორი, მთავარი ბუღალტერი და შემდეგ წარედგინება სეპს. კაპიტალის მართვის სხვა ამოცანები ფასდება ყოველწლიურად.

სებ-ის მიერ დაწესებული მიმდინარე კაპიტალის მოთხოვნებით, ბანკებმა უნდა: (ა) შეინარჩუნონ სააქციო კაპიტალის მინიმალური დონე 12.000.000 ლარით; (ბ) შეინარჩუნონ სარეგულაციო კაპიტალის და რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების ფარდობა (“კანონით დაწესებული კაპიტალის ფარდობა”) დაწესებულ მინიმუმზე 12% ან ამაზე ზევით, და (გ) შეინარჩუნონ 1 რიგის კაპიტალის და რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების ფარდობა (“1 რიგის კაპიტალის ფარდობა”) დაწესებულ მინიმუმის 8% დონეზე ან ამაზე ზევით. ბანკის მთლიანი კაპიტალი, რომელსაც ბანკი მართავს, ისეთივეა, როგორც კაპიტალის თანხა სებ-ის კანონით დაწესებული კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნით, და 2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენს 15,020,525 ლარს. (2008 წ- 16,039,245 ლარი)

სებ-ის მიერ დაწესებული მიმდინარე კაპიტალის მოთხოვნებით ბანკებმა უნდა შეინარჩუნონ ფარდობა საზედამხედველო კაპიტალსა და რისკის მიხედვით შეწონილ აქტივებს შორის (“კანონით დაწესებული კაპიტალის ფარდობა”) დაწესებულ მინიმალურ დონეზე ზევით. საზედამხედველო კაპიტალი ემყარება ბანკის ანგარიშებს, მომზადებულს საქართველოს ეროვნული ბანკის კანონით დაწესებულ ანგარიშგების სტანდარტებით და შეიცავს:

ქართულ ლარებში	2009 წელი	2009 წელი
1 რიგის კაპიტალი		
სააქციო კაპიტალი	12,000,00	12,000,000
გაუნაწილებელი მოგება	(1,504,239)	(429,371)
მინუს: არამატერიალური აქტივები	(124,100)	(101,329)
მთლიანი 1 რიგის კაპიტალი დაქვითვების შემდეგ	10,371,661	11,469,300
2 რიგის კაპიტალი		
მიმდინარე წლის ზარალი	(750,832)	(1,504,239)
რეზერვები	213,868	339,535
სუბორდინირებული ვალი	5,185,830	5,734,650
მთლიანი 2 რიგის კაპიტალი	4,648,866	4,569,946
მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალი	15,020,527	16,139,246
რისკ-შეწონილი აქტივები:		
საბალანსო	46,174,021	42,621,615
გარეგანსური	11,276,325	9,807,717
მთლიანი რისკ-შეწონილი აქტივები	57,450,346	52,430,332

	2009 წელი	2008 წელი
ძირითადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი (1 რიგის)	18.05%	21,88 %
მთლიანი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი (1 და 2 რიგის)	26,15%	30,59

მენეჯმენტი თვლის, რომ ბანკი 2009 წლის განმავლობაში შეესაბამებოდა კანონით დაწესებული კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნებს და აგრეთვე ყველა გარედან დაწესებულ კაპიტალის მოთხოვნებს.

25. გაუთვალისწინებელი ხარჯები და ვალდებულებები

სასამართლო განხილვები. დროდადრო და ბიზნესის ნორმალურ მსვლელობაში ბანკს წაეყენება პრეტენზიები. საკუთარ შეფასებებზე და ბანკის პროფესიონალების რეკომენდაციებზე დაყრდნობით, ბანკის ადმინისტრაცია თვლის, რომ პრეტენზიები არ გამოიწვევენ არავითარ

მატერიალურ ზარალს და, შესაბამისად, არავითარი რეზერვი არ იქმნება ფინანსური ანგარიშების ამ ნაკრებში.

სებ-ის წესებთან შესაბამისობა. ბანკი ემორჩილება გარკვეულ კანონით დაწესებულ წესებს, რომლებიც დადგენილია სებ-ის მიერ, და რაც ეხება უპირველესად მის ოპერაციებს. ასეთი წესების შეუსრულებლობას შეუძლია იქონიოს უარყოფითი შედეგები ბანკისთვის, სებ-ის მიერ დაკისრებული ჯარიმის ჩათვლით. 2009 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და დამთავრებული წლის განმავლობაში ბანკი არღვევდა ზოგიერთ ამ წესს.

საგადასახადო კანონმდებლობა. საქართველოს საგადასახადო, სავალუტო და საბაჟო კანონმდებლობა განიცდის ცვალებად ინტერპრეტაციებს და ხშირ ცვლილებებს. მენეჯმენტის მიერ ასეთი კანონმდებლობის ინტერპრეტაცია, გამოყენებული გარიგებების და ბანკის საქმიანობის მიმართ, შეიძლება იყოს დაყენებული საკითხის ქვეშ რელევანტური რეგიონული და სახელმწიფო ხელისუფლებით. საქართველოში მომხდარი უკანასკნელი მოვლენები ბადებს აზრს, რომ საგადასახადო ადმინისტრაციას აქვს უფრო აგრესიული პოზიცია კანონმდებლობის და შესწორებების ინტერპრეტაციაში და შესაძლოა, რომ გარიგებები და საბანკო საქმიანობა, რომელიც არ იყო გაკრიტიკებული წარსულში, შეიძლება დადგეს ეჭვის ქვეშ. ამის შედეგად, მნიშვნელოვანი დამატებითი გადასახადები, ჯარიმები და პროცენტი შეიძლება იყოს დარიცხული. ფისკალური პერიოდები ღიად რჩება ადმინისტრაციის მიერ გადასახედად გადასახადების მიმართ სამი კალენდარული წლის განმავლობაში, რომლებიც უსწრებენ გადახედვის წელს. გარკვეულ გარემოებებში გადახედვებმა შეიძლება მოიცვან უფრო ხანგრძლივი პერიოდები. ბანკის მენეჯმენტს სჯერა, რომ რელევანტური კანონმდებლობის მის ინტერპრეტაცია სათანადოა და ბანკის საგადასახადო და სავალუტო კანონმდებლობა და საბაჟო დებულებები იქნება უზრუნველყოფილი. შესაბამისად, 2009 წლის 31 დეკემბერს პოტენციური საგადასახადო ვალდებულებებისათვის არავითარი რეზერვი არ იყო დაფიქსირებული.

კაპიტალური ხარჯების ვალდებულებები. 2009 წლის 31 დეკემბერს ბანკს არ გააჩნდა სახელშეკრულებო მატერიალური კაპიტალური ხარჯების ვალდებულებები.

საოპერაციო იჯარის ვალდებულებები. ბანკს აქვს საოპერაციო იჯარის ხელშეკრულებები, რომლებიც შეიძლება იყოს ანულირებული, რაც ექვემდებარება გარკვეულ მინიმალურ შეტყობინების პერიოდს. იჯარის მომავალი მინიმალური გადასახადები საოპერაციო იჯარებით შეტყობინების პერიოდის დამთავრებამდე შემდეგია:

ქართულ ლარებში	2009 წლის 31 დეკემბერი	2008 წლის 31 დეკემბერი
არაუგვიანეს 1 წლისა	182,616	85,208
მთლიანი საოპერაციო იჯარის ვალდებულება	182,616	85,208

კრედიტთან დაკავშირებული ვალდებულებები. ამ ინსტრუმენტების უპირველესი მიზანი ისაა, რომ უზრუნველყოს ფინანსების ხელმისაწვდომობა კლიენტის მოთხოვნისთანავე. გარანტიებს, რომლებიც წარმოადგენენ გამოუთხოვად დაზღვევას, რომლის გადასახადებს ბანკი განახორციელებს იმ შემთხვევაში, თუ კლიენტი ვერ შეასრულებს თავის ვალდებულებებს მესამე მხარეების მიმართ, გააჩნიათ ისეთივე საკრედიტო რისკი, როგორც სესხებს.

ვალდებულებები კრედიტის გაცემაზე წარმოადგენენ კრედიტის გაცემის ნებართვის გამოუყენებელ ნაწილებს სესხების ან გარანტიების ფორმით.

საკრედიტო რისკის მიმართ კრედიტის გაცემის ვალდებულებებზე ბანკი პოტენციურად განიცდის ზარალს ისეთი ოდენობით, რომელიც უდრის მთლიან გამოუყენებელ ვალდებულებებს. მაგრამ, ზარალის შესაძლო ოდენობა ნაკლებია ვიდრე მთლიანი გამოუყენებელი ვალდებულებები, იმიტომ რომ უმეტესი ვალდებულებები კრედიტის გაცემაზე პირობითია, და დამოკიდებულია კლიენტების მიერ კონკრეტული საკრედიტო სტანდარტების შესრულებაზე. ბანკი ახდენს დროის მონიტორინგს კრედიტთან დაკავშირებული ვალდებულებების დაფარვის ვადამდე, ვინაიდან გრძელვადიან ვალდებულებებს ზოგადად საკრედიტო რისკის უფრო მაღალი ხარისხი აქვთ, ვიდრე მოკლევადიან ვალდებულებებს. კრედიტებთან დაკავშირებული გადაუხდელი ვალდებულებები შემდეგია:

ქართულ ლარებში	2009 წლის 31 დეკემბერი		2008 წლის 31 დეკემბერი	
	გადაუხდელი თანხა	სამართლიანი ღირებულება	გადაუხდელი თანხა	სამართლიანი ღირებულება
ანულირებადი გამოუყენებელი საკრედიტო ხაზები	808,238	-	5,201,006	-
საგარანტიო წერილები	10,468,187	-	4,606,711	-
კრედიტთან დაკავშირებული მთლიანი ვალდებულებები	11,276,325	-	9,807,717	-

გამოუყენებელი საკრედიტო ხაზების და გარანტიების მთლიანი გადაუხდელი კონტრაქტული თანხა აუცილებლობით არ წარმოადგენს მომავალი ფულადი სახსრების მოთხოვნებს, რადგან ამ ფინანსურ ინსტრუმენტებს შეიძლება ვადა გაუვიდეს ან შეწყდეს ფინანსირების გარეშე. კრედიტთან დაკავშირებული ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება 2009 წლის 31 დეკემბერს უდრის 0-ს. (2008 წ.-0) კრედიტთან დაკავშირებული ვალდებულებები გამოიხატება ქართულ ლარებში.

26 ამორტიზირებულ ღირებულებაში გადატანილი ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება

ამორტიზირებულ ღირებულებაში გადატანილი ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება შემდეგნაირია:

ქართულ ლარებში	2009 წელი		2008 წელი	
	ამორტიზირებული თანხა	სამართლიანი ღირებულება	ამორტიზირებული თანხა	სამართლიანი ღირებულება
ფინანსური აქტივები:				
ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ექვივალენტი	50,663,520	50,663,520	4,663,288	4,663,288
კლიენტებისათვის მიცემული სესხები და ავანსები:		12,827,450	19,809,202	19,809,202
კორპორატიული	13,007,116	1,773,162	1,937,056	1,937,056
იპოთეკური	1,797,998	1,257,201	1,887,790	1,887,790
სამომხმარებლო	1,274,810	1,194,334	997,370	997,370
ფიზ.ფირების- სამეწ.საქმიან.	1,211,642			
ფიზიკ.პირების -ავტო-სესხები	241,755	238,416	130,910	130,910
სხვა ფინანსური აქტივები	24,394	24,394	36,159	36,159
მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები გადატანილი ამორტიზირებულ ღირებულებაში	68,221,235	67,978,477	29,461,775	29,461,775
ფინანსური ვალდებულებები:				
-ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ	6,611,719	6,611,719	10,010,161	10,010,161
კლიენტების ანგარიშები:				
-სახელმწიფო ორგანიზაციის მიმდინარე ანგარიშები	-	-	1,983,000	1,983,000
-სხვა იურიდიული პირების მიმდინარე ანგარიშები	51,951,117	51,951,117	7,395,240	7,395,240
-ფიზიკური პირების მიმდინარე ანგარიშები	26,506	26,506	124,959	124,959
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	133,608	133,608	188,641	188,641
სუბორდინირებული ვალი	8,429,000	8,429,000	8,335,000	8,335,000
მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები გადატანილი ამორტიზირებულ ღირებულებაში	67,151,950	67,151,950	28,037,001	28,037,001

სამართლიანი ღირებულება ისეთი თანხაა, რომლითაც ფინანსური ინსტრუმენტი შეიძლება გაიცივლოს მიმდინარე გარიგებაში მსურველ მხარეებს შორის, და არა იძულებით გაყიდვის ან ლიკვიდაციის დროს, და მას ყველაზე კარგად აჩვენებს აქტიური კოტირებული საბაზრო ფასი.

ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასებული სამართლიანი ღირებულებები განისაზღვრა ბანკის მიერ ხელმისაწვდომი საბაზრო ინფორმაციის გამოყენებით, სადაც ის არსებობს, და სათანადო შეფასების მეთოდოლოგიით. მაგრამ შეფასებული სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრას აუცილებლად ესაჭიროება მსჯელობა საბაზრო მონაცემების ინტერპრეტაციისათვის. საქართველო კვლავ აჩვენებს განვითარებადი ბაზრის გარკვეულ მახასიათებლებს და ეკონომიკური პირობები ფინანსურ ბაზრებზე საქმიანობის მოცულობას ზღუდავენ. საბაზრო კოტირება შეიძლება იყოს მოძველებული ან ასახავდეს აღწერილი საკუთრების გაყიდვის გარიგებებს და ამიტომ არ წარმოადგენს ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიან ღირებულებას. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას ადმინისტრაციამ გამოიყენა მთელი ხელმისაწვდომი საბაზრო ინფორმაცია.

სესხები და მიღებას დაქვემდებარებული თანხები გადატანილი ამორტიზირებულ ღირებულებაში. მცოცავი საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება ჩვეულებრივ მათი საბალანსო ღირებულებაა. ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტების შეფასებული სამართლიანი ღირებულება ემყარება ფულადი სახსრების შეფასებულ მომავალ ნაკადს, რომელიც სავარაუდოდ მიიღება დისკონტირებული მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთზე ახალი ინსტრუმენტებისათვის ისეთივე საკრედიტო რისკით და დარჩენილი ვადით. გამოყენებული დისკონტირების განაკვეთები დამოკიდებულია ვალუტაზე, ინსტრუმენტის ვადაზე და შემხვედრი მხარის საკრედიტო რისკზე და შემდეგია:

ქართულ ლარებში	2009	2008
კორპორაციული სესხები	10%-18% წლიური	10%-20% წლიური
ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხები – იპოთეკური	16%-22% წლიური	10%-20% წლიური
ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხები – სამომხმარებლო სესხები	18%-24% წლიური	18%-24% წლიური
ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხები – მეწარმეები	18%-24% წლიური	16%-24% წლიური
ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხები – ავტო	18%-28% წლიური	18%-28% წლიური

ვალდებულებები გადატანილი ამორტიზირებულ ღირებულებაში. ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის ინსტრუმენტების დაფარვის განცხადებული ვადით შეფასებული სამართლიანი ღირებულება, რომლისთვისაც კოტირებული საბაზრო ფასი არ არის ხელმისაწვდომი, იყო შეფასებული მოსალოდნელი ფულადი სახსრების ნაკადებზე დაყრდნობით, და მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთზე დისკონტირებით, ახალი ინსტრუმენტებისათვის ისეთივე საკრედიტო რისკით და დარჩენილი ვადით. იმ ვალდებულებების სამართლიანი ფასი, რომლებიც გადაიხდება მოთხოვნისთანავე ან შეტყობინების პერიოდის შემდეგ (“ვალდებულებები მოთხოვნამდე”) ფასდება, როგორც თანხა, გადახდილი მოთხოვნით, დისკონტირებული პირველი თარიღიდან, რომელზეც თანხის გადახდა შეიძლება იყოს მოთხოვნილი. იხილეთ შესაბამისი შენიშვნები კლიენტის ანგარიშების, სუბორდინირებული ვალის და სხვა ფინანსური ვალდებულებების შეფასებულ სამართლიან ღირებულებებზე. გამოყენებული დისკონტის განაკვეთი ეთანხმებოდა ბანკის საკრედიტო რისკს და აგრეთვე

იყო დამოკიდებული ვალუტაზე და ინსტრუმენტის ვადაზე და იცვლებოდა წლიური 9%-დან 10%-მდე (2007 წ: წლიური 9%-დან 10%-მდე).

27. ფინანსური ინსტრუმენტების კლასების შეთანხმება შეფასების კატეგორიებთან

შეფასების მიზნებისათვის, სტანდარტი IAS39, ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და შეფასება - მიაკუთვნებს ფინანსურ აქტივებს შემდეგ კატეგორიებს: (ა) სესხები და დებიტორული დავალიანება; (ბ) გასაყიდად ხელმისაწვდომი ფინანსური აქტივები. 2009 წლის და 2008 წლის 31 დეკემბერს ყველა ფინანსური აქტივი იყო კლასიფიცირებული, როგორც სესხები და დებიტორული დავალიანება, გარდა სარეალიზაციო ფასიანი ქაღალდებისა. სარეალიზაციო ფასიანი ქაღალდები გადატანილია ღირებულებით.

ბანკის ყველა ფინანსური ვალდებულება გადაიტანება ამორტიზირებულ ღირებულებაში.

28. გარიგებები დაკავშირებულ პირებთან

ზოგადად მხარეები განიხილებიან როგორც დაკავშირებული პირები, თუ ეს მხარეები იმყოფებიან საერთო კონტროლის ქვეშ ან თუ ერთ მხარეს აქვს მეორე მხარის კონტროლის შესაძლებლობა ან შეუძლია ქონდეს მნიშვნელოვანი გავლენა მეორე მხარეზე ფინანსური ან საოპერაციო გადაწყვეტილებების მიღებისას. თითოეული შესაძლო დაკავსპირებული პირის ურთიერთობის განხილვისას ყურადღება უნდა მიექცეს ურთიერთობის არსს, და არა მხოლოდ სამართლებრივ ფორმას.

მაკონტროლებელი ბანკი არის ბანკის დაკავშირებული პირი და მაკონტროლებელ ბანკთან გარიგებები და ბალანსები ჩამოყალიბებულია ქვემოთ მოყვანილ ცხრილებში. გარდა ამისა, გარიგებები იმ მხარეებთან, რომელზეც მაკონტროლებელ ბანკს აქვს მნიშვნელოვანი გავლენა, შეტანილია ქვემოთ მოყვანილი ცხრილის სვეტში “მაკონტროლებელი ბანკის დაკავშირებული პირები”.

გარდა ამისა, იმ ეკონომიკური სუბიექტებისათვის, რომლებზეც მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს ბანკის აქციონერებს (გარდა მაკონტროლებელი ბანკისა), ეს გარიგებები განხილულია როგორც “სხვა მხარეები”.

2009 წლის 31 დეკემბერს არსებული ბალანსი დაკავშირებულ პირებთან შემდეგი იყო:

ქართულ ლარებში	მაკონტროლ ებელი ბანკი	მაკონტროლებე ლ ბანკთან დაკავშირებული პირები	სხვა პირები
ნოსტრო ანგარიშები (უპროცენტო)	47,677,010	-	-
კლიენტებზე გაცემული სესხების და ავანსების მთლიანი თანხა (კონტრაქტის საპროცენტო განაკვეთი: 2007: 12%-18%)ბზე	-	737,605	52,666
კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და ავანსების გაუფასურების რეზერვი	-	-	-
ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ	4,873,412	-	-
კლიენტის ანგარიშები მიმდინარე/ანგარიშსწორების ანგარიშები (უპროცენტო)	-	-	13,798,806
სხვა ფინანს.ვალდებულებები - გადასახდელი მაკონტროლებელი ბანკს-ს	43,819	-	-
სუბორდინირებული ვალი (კონტრაქტის საპროცენტო განაკვეთი: 9%)	8,429,000	-	-

2008 წლის 31 დეკემბერს არსებული ბალანსი დაკავშირებულ პირებთან შემდეგი იყო:

ქართულ ლარებში	მაკონტროლ ებელი ბანკი	მაკონტროლებე ლ ბანკთან დაკავშირებული პირები	სხვა პირები
ნოსტრო ანგარიშები (უპროცენტო)	1,005,770	8,338	-
კლიენტებზე გაცემული სესხების და ავანსების მთლიანი თანხა (კონტრაქტის საპროცენტო განაკვეთი: 2007: 12%-18%)ბზე	-	1,931,063	1,062,721
კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და ავანსების გაუფასურების რეზერვი	-	-	-
ვალდებულებები სხვა ბანკების მიმართ	5,557,280	1,675,245	-
კლიენტის ანგარიშები მიმდინარე/ანგარიშსწორების ანგარიშები (უპროცენტო)	-	75,918	48,340
სუბორდინირებული ვალი (კონტრაქტის საპროცენტო განაკვეთი: 9%)	8,335,000	-	-

შემოსავლის და ხარჯის მუხლები დაკავშირებულ პირებთან 2009 წლის 31 დეკემბერს დამთავრებული წლისათვის შემდეგი იყო:

ქართულ ლარებში	მაკონტროლებელი ბანკი	მაკონტროლებელი ბანკთან დაკავშირებული პირები	სხვა მაკონტროლებელი
საპროცენტო შემოსავალი კლიენტებზე გაცემულ სესხებიდან და ავანსებიდან სესხის გაუფასურებუს რეზერვი	-	23,231	3,432
საპროცენტო ხარჯი ვალდებულებებზე სხვა ბანკების მომართ	78,332	-	7,467
საპროცენტო ხარჯი სუბორდინირებულ ვალზე	1,205,024	-	-

შემოსავლის და ხარჯის მუხლები დაკავშირებულ პირებთან 2008 წლის 31 დეკემბერს დამთავრებული წლისათვის შემდეგი იყო:

ქართულ ლარებში	მაკონტროლებელი ბანკი	მაკონტროლებელი ბანკთან დაკავშირებული პირები	სხვა მაკონტროლებელი
საპროცენტო შემოსავალი კლიენტებზე გაცემულ სესხებიდან და ავანსებიდან სესხის გაუფასურებუს რეზერვი	-	17,930	35,836
საპროცენტო ხარჯი ვალდებულებებზე სხვა ბანკების მომართ	101,196	8,774	-
საპროცენტო ხარჯი სუბორდინირებულ ვალზე	599,304	-	-

2009 წლის 31 დეკემბერს დამთავრებული წლის განმავლობაში მენეჯმენტის ანაზღაურებამ - ხელფასმა, დისკრეციულმა ბონუსებმა, და სხვა მოკლევადიანმა ბენეფიტებმა - შეადგინა GEL-274,203 (2008წ. GEL-363,443)